

**Імідж Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
в пресі
(2003 рік)**

ЗМІСТ

ОРГАНІЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ.....	2
ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ:	2
СУЧАСНИЙ СТАН БІБЛІОТЕЧНОЇ ГАЛУЗІ:	3
ЮВІЛЕЇ БІБЛІОТЕК:	5
З'ЇЗДИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ:	7
ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЕКТИ:	8
ЗУСТРІЧІ, ВЕЧОРИ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ:	8
КЕРІВНИЦТВО БІБЛІОТЕКИ:	8
ЦЕНТР БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ:	9
УВАГА ДО БІБЛІОТЕКИ ВЛАДИ КРАЇНИ:	9
БІБЛІОТЕЧНІ ФОНДИ ТА ЇХ ФОРМУВАННЯ	10
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:	10
ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДІВ:	12
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ:	12
ІНСТИТУТ РУКОПИСУ:	14
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ:	16
ВІДДІЛ ГАЗЕТНИХ ФОНДІВ СІАЗ:	19
КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА	21
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:	21
ВИСТАВКИ:	22
ЗУСТРІЧІ, ВЕЧОРИ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ:	23
КОНКУРСИ, ІГРИ, ВІКТОРИНИ:	24
БІБЛІОГРАФІЯ. БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВО	25
ІНСТИТУТ БІОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:	25
ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ.....	25
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:	25
ПЕРСОНАЛІЇ, ОСОБИСТОСТІ:	26
ІНФОРМАЦІЯ	28
БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ:	28
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:	29
ТЕХНІЧНИЙ СТАН БІБЛІОТЕК:	30
ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЕКТИ:	32
КАДРИ БІБЛІОТЕКИ:	32
НАУКОВІ ДОРОБКИ СПІВРОБІТНИКІВ:	32

ОРГАНІЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ:

№ 1. Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 18 лютого 2003 р. N80 «Про включення до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави» до переліку наукових установ ввійшли також наукові установи НАНУ... Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Науковим установам – підтримку держави // Світ. – 00.02.03, № 7–8. – С. 8.

№ 2. В.Вергунов, професор, директор Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук, м.Київ: У липні 2001 р. опубліковано проект «Національної доктрини розвитку освіти в Україні у ХХІ столітті». У жовтні її затвердив з'їзд освітян. На наш погляд, на підтримку Національної доктрини освіти має бути розроблена Національна доктрина розвитку бібліотечної справи в Україні. У разі її прийняття було б вирішено чимало важливих питань, серед них можна назвати проблему уникнення дублювання в діяльності бібліотек. Зараз про нові надходження в документний потік України інформують Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Книжкова палата України і наша Бібліотека для своєї галузі, а кошти за все це витрачаються з державної скарбниці. Доктрина дала б змогу закріпити, наприклад, за Книжковою палатою цю функцію для всіх бібліотек. Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського можна було б доручити координаційну роботу з розробки новітніх наукових підходів у галузі на державному рівні. Міністерство культури і мистецтв України могло б здійснювати загальнодержавну науково-методичну і координаційну роботу, включаючи законодавче забезпечення різних бібліотечних послуг. І це здійснювалося б після погодження з усіма, принаймні галузевими, науково-методичними центрами держави. Щодо проблем, які впливають із ситуації, що склалася не лише з комплектуванням бібліотечних фондів, а й міжбібліотечним обміном, то маємо намір звернутися до Уряду і заручитися його фінансовою підтримкою для відновлення колишньої багатогалузевої загальнодержавної програми «Наукове реферування», у чому Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського має найпотужніший потенціал. Український реферативний журнал «Джерело» міг би стати фундаментом цієї роботи.

Сільськогосподарські бібліотеки в інформаційному просторі ХХІ століття: реалії та перспективи // Культура і життя. – 30.04.03, № 8–9. – С. 2–3.

№ 3. Президент України підписав Розпорядження «Про заходи щодо вдосконалення діяльності Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського». Глава держави зобов'язав Кабінет Міністрів України розробити із залученням НАН України і затвердити до 1 травня 2004 року Державну програму розвитку Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського на 2005-2010 роки. Програма має передбачити заходи щодо забезпечення подальшого розвитку науково-інформаційної діяльності Національної бібліотеки; заходи зі збереження рукописів, стародруків, рідкісних видань на новітніх носіях інформації; будівництво додаткового корпусу бібліотеки тощо. Уряд має підготувати та внести на розгляд Верховної Ради (до 1 березня 2004 р.) проект закону про Національну бібліотеку імені В.І. Вернадського, в якому визначити правові, організаційні та фінансові засади її функціонування й розвитку як головного інформаційного центру держави. Кабінету Міністрів доручено передбачати під час розроблення проектів законів про держбюджет України на 2005 і наступні роки кошти на фінансування бібліотеки окремим рядком та забезпечувати своєчасне і в повному обсязі їх виділення. Президент зобов'язав уряд вирішити в установленому порядку питання щодо забезпечення передачі Національній бібліотеці 2-х обов'язкових безоплатних примірників документів; збільшення вдвічі посадових окладів її

працівників; включення бібліотеки до переліку об'єктів, які підлягають обов'язковій охороні підрозділами Державної служби охорони при Міністерстві внутрішніх справ України.

Національний бібліотеці імені В.І. Вернадського – гідну підтримку // Світ. – 00.12.03, № 45–46. – С. 1.

№ 4. 3 декабля глава держави підписав Распоряжение о мерах по усовершенствованию деятельности главной научной библиотеки страны, которая носит имя основателя Украинской академии наук Владимира Вернадского.

Под знаком науки // 2000. – 05.12.03, № 49. – С. 3.

№ 5. Зважаючи на величезне значення цієї національної книгозбірні для інформаційного забезпечення населення, а також з метою поліпшення умов діяльності, більш ефективного збереження і використання її інформаційного потенціалу Президент України підписав розпорядження «Про заходи щодо вдосконалення діяльності Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського». Цим документом Кабінету Міністрів доручено розробити разом з НАН України Державну програму розвитку бібліотеки на 2005-2010 роки, якою передбачити, зокрема, заходи щодо забезпечення подальшого розвитку науково-інформаційної діяльності книгозбірні, її комплексної комп'ютеризації, розширення інформаційних мереж і телекомунікаційних систем для інформаційного обміну, входження у світові глобальні комп'ютерні мережі, об'єднання та забезпечення доступності бібліотечних ресурсів; заходи щодо збереження рукописів, стародруків, рідкісних видань на новітніх носіях інформації; будівництво додаткового корпусу Національної бібліотеки та оснащення його розгорнутою сучасною інфраструктурою.

Національна бібліотека імені В.І. Вернадського під патронатом держави // Урядовий кур'єр. – 10.12.03, № 233. – С. 3.

СУЧАСНИЙ СТАН БІБЛІОТЕЧНОЇ ГАЛУЗІ:

№ 6. [1] Всі шляхи ведуть до Риму, казали давні мудреці. Сучасні ж інтелектуали прямують до Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського в Києві. Ця книжкова скарбниця, де зберігається 14 мільйонів видань, є однією з десяти найбільших збірень світу, серед яких бібліотека конгресу США, Британського музею, Російська державна, Петербурзька... Історія нашої починалася 1918 року: гетьман Павло Скоропадський підписав Указ про створення першої Національної бібліотеки Української держави. Тимчасовий комітет, до складу якого увійшли Агатангел Кримський та Веніамін Кордт, очолив академік Володимир Вернадський. Знамениті вчені тоді закликали народ допомогти літературою. Першим відгукнувся невідомий київський інтелігент, який приніс «Історію Києва» Максима Берлінського – ця книжка значиться в фондах під номером один. А вже через рік бібліотека отримала кімнату в будинку Міністерства освіти на вулиці Терещенківській 2. Нині ж займає на Московській площі 27-поверховий комплекс на 35,7 тисячі квадратних метрів. Його автори – архітектори «Київпроекту» Вадим Гопкало, Вадим Гречина і Валерій Песковський. У просторому холі бібліотеки нас зустрів генеральний директор, академік Національної академії наук України Олексій Онищенко та... бронзовий бюст її фундатора Володимира Вернадського. – Вісімдесят п'ять років тому Володимир Іванович мріяв про книгозбірню, яка стала б науковим центром України, де зберігатимуться всі видання про нашу державу та її народ, написані всіма мовами світу, – поділився Олексій Семенович. – Хотів, щоб його дітище об'єднало найновіші відкриття та технології для розвитку науки і народного господарства. Вернадський тоді очолював Комітет з розвитку продуктивних сил України... Сьогодні перепусткою до бібліотеки є пластиковий квиток. Його може отримати навіть школяр, який понадурочно займається наукою. – Вікових обмежень немає, – додає Олексій

Онищенко, котрий став на годину-другу нашим гідом по цьому книжковому храмі. – Наприклад, торік прийшов очкарик-семикласник. Шукав книжку з астрофізики. Знайшов її лише в нас. Читачем тут можна стати щодня. Напередодні нашого візиту абонентами стали близько сотні осіб. Загалом їх на обліку понад 300 тисяч. Серед них – громадяни Японії, Америки, Австралії... Щоденно «вернадку» відвідують півтори-дві тисячі читачів. А інколи й більше. Тут іноді жартують: якщо в гардеробі немає місця, значить працюємо нормально. Олексій Онищенко згадав, що колись теж днював і ночував у бібліотеці на Володимирській, де був її головний корпус (або публічка). Там написав і дипломну, і кандидатську дисертацію. Вчашав туди і коли працював заступником директора академічного Інституту філософії з наукової роботи. Тоді ж замислювався, як би створити культурний науково-інформаційний центр загальнодержавного значення. Тому й сприйняв влітку 1992-го пропозицію очолити бібліотеку як грім серед ясного неба. Ми прямуємо на другий поверх, туди, де інформаційне серце бібліотеки. Вздовж стін безкінечних коридорів – каталоги енциклопедій, показників, рефератів, словників, картотек... Поряд столи консультантів для тих, хто раптом розгубиться в цьому довідковому океані. – У нас 250 комп'ютерів, – пояснює науковий співробітник центру інформаційних технологій Ольга Баркова, котра працює в книгозбірні вже п'ятнадцять років. – Маємо також потужний сайт в Інтернеті, що з'єднує з бібліотеками інших країн. Найпопулярніші у нас каталоги. На них щодня «заходять» чотири тисячі користувачів. Хоча не менш затребувані й автореферати та дисертації: бізнесмени шукають у них ноу-хау. Поряд – центр національної бібліографії. Як розповів Олексій Онищенко, там систематизують усе видане в Україні з часів існування слов'янської писемності. Від перших рукописів до електронних видань. Поки що разом з колегами зі Львова, Харкова освоїли п'ять томів: з 1798-го, коли вийшла «Енеїда» Котляревського, до 1923-го. Цим займаються п'ятнадцять фахівців. А загалом у бібліотеці 1087 спеціалістів, серед них 60 кандидатів і чотири доктора наук, а також член-кореспондент і два академіки. При бібліотеці діють вчена рада, аспірантура, докторантура із захисту дисертацій. Пандус, доріжка без сходів, виводить нас наверх. Під стіною вишикуються бюсти одинадцяти історичних діячів – Ярослава Мудрого, Івана Федорова, Михайла Ломоносова, Григорія Сковороди, Миколи Лобачевського, Олександра Пушкіна, Тараса Шевченка, Дмитра Менделєєва, Іллі Мечникова, Костянтина Цюлковського, Олександра Попова. – Їх відбирали ще до мене, але я нікого не прибрав, – пожартував Олексій Семенович. – На чільному місці князь Ярослав Мудрий. У 1037 році він заснував при київському Софійському соборі першу на наших теренах бібліотеку. Там же організував скрепторій – переписування манускриптів. Щодо Івана Федорова, то тут також усе зрозуміло: він перший наш друкар. Михайло Ломоносов навчався в Києво-Могилянській академії. А ось Микола Лобачевський хоча мало пов'язаний з Україною, багато років був директором університетської збірні в Казані. Гобелен «Джерела слов'янської писемності» – ще одне диво, яке зустрічає читачів у фойє другого поверху. Майстри Марія та Іван Литовченки ніби вишили історію України: поєднали і язичницькі символи, і біблійне «Спочатку було Слово», і... знаки, що астрономи посилали радіопроменями в космос для розумних істот, щоб ті дізналися про життя на Землі. Така ж «космічна атмосфера» панує і в читальних залах: вікна на стелях, через які струменить денне світло, дуже нагадують ілюмінатори. Поруч – австрійська бібліотека. Це дар нашому народові від уряду цієї країни. Вона існує вже одинадцять років. – Подібних австрійських залів у двадцяти країнах Європи понад п'ятдесят. В Україні їх чотири: у Києві, Львові, Чернівцях та Харкові, – каже завідувач Микола Воробей. – Благодійні організації надсилають нам газети і журнали. Разом з відеоматеріалами маємо вже 5600 примірників. Із деякими з них можна працювати в он-лайнному режимі. Плануємо також відкрити курси німецької мови, на яких викладатимуть вчителі з Австрії. До речі, це не єдина національна збірня під дахом

«вернадки». На першому поверсі – Іранська бібліотека. Є і єврейські фонди, що нараховують понад двісті тисяч книжок.

Сивашова І., Струмковський В. Книжковий храм // Хрещатик. – 17.10.03, № 154. – С. 1,8–9.

ЮВІЛЕЇ БІБЛІОТЕК:

№ 7. Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського 15 серпня 2003 року виповнилося 85 років. Саме 2 (15) серпня 1918 року гетьман Павло Скоропадський підписав закон, який був затверджений Радою Міністрів. Бібліотека мислилась як установа з позаполітичним статусом. Було створено 23 серпня (5 вересня) Тимчасовий комітет, до якого входили В.Вернадський, А.Кримський, С.Єфремов, В.Кордт, Г.Житецький. Крім них, підтримували організацію закладу такі діячі, як М.Василенко, Д.Багалій, П. Стебницький, П.Тутковський, В.Міяковський, В.Липський, Д.Граве та інші. У подальшому бібліотека змінювала свої функції, напрями діяльності та назви: Національна бібліотека України в місті Києві при Українській академії наук (1919 р.), Всенародна (Національна) бібліотека України при Всеукраїнській Академії наук у м.Києві (1919-1920 рр.), Всенародна бібліотека України в Києві (1920-1934 рр.), Державна бібліотека Всеукраїнської академії наук УРСР (1936-1948 рр.), Державна публічна бібліотека УРСР (1948-1965 рр.), Центральна наукова бібліотека Академії наук УРСР (1965-1988 рр.), Центральна наукова бібліотека Академії наук УРСР імені В.І.Вернадського (1988-1996 рр.). З 1996 р. бібліотека повертає початковий статус національної бібліотеки і за Указом Президента України іменується «Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського». За період свого існування головна бібліотека країни пережила і розвиток передових бібліотечних технологій, і занепад української школи бібліотекознавства, і «кадрові чистки» та репресії своїх працівників, і евакуацію до Уфи, і «диференційоване» обслуговування читачів, і стабілізацію своїх функцій як універсальної бібліотеки та державного книгосховища, і перебудову бібліотечної справи з поновленням доступу громадян до інформації та з автоматизацією процесів, і переїзд до нового приміщення (1990 р.), збільшення кількості читальних залів, утворення на її основі низки науково-дослідних інститутів, доступ до світових джерел інформації.

Суховецький М. Головна бібліотека України // Думська площа. – 26.09.03, № 37. – С. 1.

№ 8. [2] Раритети. У відділі природничих і технічних наук зелено. У вікна тягнуть гілки берези, а на столах кашпо з рослинами. Їх приносять сюди співробітники і навіть обмінюються корінцями. Подумалося: найзатишніший зал. До структури цього підрозділу входить зал картографічних видань, де зберігається сорок три з половиною тисячі примірників. Бібліотека пишається творами знаменитих фламандських географів-картографів – атласом Авраама Ортелія «Theatrum orbis terrarum», виданим у середині XVI століття, а також першою картою великого шотландського географа – першовідкривача Меркатора «Atlas ou representation du Monde Universel...» і «Appendix Atlantis oder ander Treil...». На цих паперових полотнах нанесено і територію України. Завідувачка сектору картографії Алла Герус розгорнула перед нами рукописний атлас Дніпра 1784 року. Оригінал чудово зберігся, хоча вже давно не був на реставрації. Вразило, як детально виписане русло ріки, її витoki. На жаль, автор цієї роботи, як і автор Плану околиць Києва 1865 року, невідомий. Це не єдині стародруки (найдавнішими вважають клинописні тексти третього тисячоліття до нашої ери). У нещодавно створеному каталозі – 700 інкунабул. Один з найцінніших раритетів – знамените Пересопницьке Євангеліє 1556-1561 рр. – Пересопницьке – від назви містечка на Волині, – акцентує увагу Олексій Семенович. – Там два монахи закінчували переписувати Святе Письмо. Кажуть, що Євангеліє має Божественну силу: від мініатюр ідуть потоки позитивної енергії, на дотик вони теплі. Нині Пересопницю

використовують на інавгурації Президентів України. Під час присяги одну руку кладуть на Конституцію, іншу – на зображення Євангеліста Луки, покровителя науки, культури і мистецтв. Депозитарій ООН та Фонд Президентів. У залі публікацій ООН (він має ще одну назву – депозитарій) найменше читачів. Не дивно. Адже щоб працювати з документами Генасамблеї, Ради Безпеки, ЮНЕСКО, МАГАТЕ, комісій та підкомісій ООН, треба добре знати англійську. Тому тут часті гості аспіранти та студенти-іноземці. Англійською з ними спілкуються співробітниці залу Ірина Денисенко, Ірина Лавриненко та завідувачка Надія Стрішенець. – Депозитарій заснували в 1960-му, хоча Україна стала членом ООН 1945 р., – поділилася Надія Володимирівна, котра нещодавно переклала доповідь Генерального секретаря Кофі Аннана, виголошену на саміті тисячоліття. – Кожен примірник офіційного паперу чи монографії надходить до нас безкоштовно. А фонд залу нараховує вже понад 700 тис. примірників. У 1998 р. Надія Володимирівна стажувалася за програмою IREX у національному архіві США і Президентській бібліотеці Рональда Рейгана штату Каліфорнія. Там же отримала стипендію імені сенатора Фулбрайта і десять місяців практикувалася в школі бібліотекознавства католицького університету у Вашингтоні. Гордістю національної збірні є і Фонд Президентів України. За три тижні планують відкрити експозицію, присвячену Михайлові Грушевському, президентам в екзилі, Л. Кравчуку та Л.Кучмі. У колекцію ввійшло все, що написано про українських лідерів, їхні книжки. Є також подарунки, листівки, плакати і навіть портрет Л.Кучми, який вишила Лариса Шустерман з Тетерева. Технопарк. Олексій Онищенко вже давно називає бібліотеку міністерством закордонних справ – за стільки років тут побували державні діячі з багатьох країн світу. Пам'ятають, як була здивована дружина міністра оборони Франції, що в дев'яності роки ніхто з працівників не скаржився на матеріальну скруту. Відвідували національну книгозбірню і Президент Л.Кучма, і Голова ВР В.Литвин. Останній ще студентом з ранку до вечора пропадав у читальних залах «вернадки». Їй після травневого візиту сюди спікера виділили п'ять мільйонів гривень. На ці гроші придбали книжки, погасили борг за передплату та зробили ремонт. Аби не дай Боже знову не залило, як 23 жовтня 2002 р. Той день тут згадують часто: в книгосховищі філії на Володимирській прорвало трубу. Вода просочилася з сьомого аж до першого поверху. – Я був тоді у відрядженні на конференції Академії наук у Македонії, – пригадує Олексій Семенович. – Читаю наукову доповідь, а думаю лише про свою бібліотеку. Як це могло статися? Перед тим, як підключити опалення, ми все перевірили. Але ж трубам по п'ятдесят років. Уночі в одній з них утворилася дірка завбільшки з палець. Перші три дні ніхто зі співробітників не зімкнув очей: треба було рятувати 250 тис. книжок! Дякувати, Київський міський голова О.Омельченко виділив з міської скарбниці на терміновий ремонт системи опалення 300 тис. гривень. До книгосховища прибули зі своїми командами перший заступник глави столичної держадміністрації І.Фоменко та генеральний директор акціонерної компанії «Київенерго» І. Плачков. Книги вдалося своєчасно просушити. Жоден том серйозно не постраждав. Хоча буденні справи забирають багато часу, колектив «вернадки» вже підготував до друку другий том історії своєї бібліотеки. У планах – «розкрутити» інноваційний напрямок. Тут хочуть, задіявши гуманітарні інститути та кібернетичні центри, створити справжній технологічний парк або поліс. Справа лише за сучасною технікою та програмним забезпеченням. Згодом, як планує О.Онищенко, традиційний бібліотекар має перетворитися на програміста-аналітика. Як, скажімо, в інституті інформації та бібліотеці Конгресу США. Перші кроки вже зроблено – створили портал соціально-гуманітарних наук, електронні версії журналів та монографій. На черзі – портал «Наука в Україні». Наша довідка. Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського щорічно користуються 329 тис. читачів, яким видають до чотирьох мільйонів видань. Відвідувачів обслуговують в шістнадцяти галузевих та спеціалізованих залах основного комплексу, а також у шести залах філії, де розміщено

найбільше в Україні зібрання газет, рукописів, стародруків і рідкісних видань, естампів і репродукцій, нот, зібрання юдаїки, а також значна частина Архівного фонду Національної академії наук України. Щорічно до збірні надходить 160-180 тис. документів. Міжнародний книгообмін ведеться з понад 1300-ма науковими закладами і бібліотеками 70-ти країн світу. Понад 60 підрозділів згруповані в інститути (бібліотекознавства, української книги, рукопису, архівознавства, біографічних досліджень) і центри (консервації і реставрації, культурно-просвітницький, комп'ютерних технологій, редакційно-видавничий).

Сивашова І., Струмковський В. Книжковий храм // Хрещатик. – 17.10.03, № 154. – С. 1,8–9.

З'ЇЗДИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ:

№ 9. В курортном Судакe международные библиотечные конференции уже семь лет становятся своеобразной прелюдией к курортному сезону. Нынешняя десятая юбилейная. Впечатляет число соорганизаторов: три министерства культуры (Российской федерации, Украины и АРК), Международная ассоциация пользователей и разработчиков электронных библиотек и технологий (Москва), Международный библиотечный, информационный и аналитический центр (Вашингтон, США), Институт «Открытое общество» (Фонд Сороса) – Россия (Москва), Международный фонд «Возрождение», Фонд Сороса (Киев), Российская государственная библиотека, Всероссийская государственная библиотека иностранной литературы им.М.И. Рудомино, Московский государственный университет культуры и искусств, Национальная библиотека Украины имени В.И. Вернадского, библиотеки ведущих украинских вузов, другие научные и образовательные учреждения.

Гусарова М. Десятая юбилейная: итоги и перспективы // Крымское время. – 18.06.03, № 107. – С. 6.

№ 10. «Інноваційна діяльність – стратегічний напрям розвитку бібліотек» – так називається Міжнародна наукова конференція, яка розпочалася в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського. Форум організували до 85-річчя Національної академії наук та Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського, 10-річчя міжнародної асоціації академії наук. Конференція триватиме до дев'ятого жовтня.

Коротко про різне // Хрещатик. – 08. 10.03, № 148. – С. 2.

№ 11. Інформаційне суспільство – те, яке навчається і поповнює ресурс знань постійно і безупинно. Цю істину нагадав народний депутат України Іван Курас на міжнародній конференції з проблем інноваційної діяльності наукових бібліотек. А ще один промовець, професор Георгій Почепцов, навів думку про те, що роль інформаційної складової в прийнятті будь-якого державного рішення сьогодні велика як ніколи. Навіть з цих двох висновків зрозуміло, що стан, в якому перебувають сьогодні бібліотеки, не може влаштовувати ні власне центри знань та інформації, ні державу, якщо вона прагне стати повноцінним учасником світового інформаційного процесу. Хтось з учасників конференції сказав з гіркотою, що держава ще не зовсім любить бібліотеки, і це видно з обсягів фінансування. Але не про симпатію чи неприязнь тут слід говорити. Ставлення держави до бібліотек, зрештою, свідчить про те, що з побудовою інформаційного суспільства у нас ще не все гаразд. Інакше кажучи, інформація в нашій державі ще не стала головним ресурсом. Проте наукові бібліотеки не розгубилися і не впали у відчай, відзначали учасники конференції. Приклад конструктивного підходу, як і годиться, подає Національна бібліотека імені В.І. Вернадського, на території якої відбулася конференція. Її учасники виробили рекомендації, які після доопрацювання будуть передані до владних структур для прийняття відповідних рішень. Чим швидше ті рішення приймуть, тим краще для справи.

Чирва А. Сюди не заросте стежина // Урядовий кур'єр. – 11.10.03, № 191. – С. 2.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЕКТИ:

№ 12. Указом Президента України Л.Д.Кучми «Про винесення на всенародне обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України» на Національну академію наук України спільно з деякими іншими науковими установами покладено здійснення соціальних досліджень ставлення громадян до питань перерозподілу конституційних повноважень між Президентом країни, ВР і Кабміном, переходу від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської форм правління та інших положень проекту. Згадані завдання було всебічно обговорено на останньому засіданні Президії НАН України. У прийнятій постанові наголошується на тому, що участь учених та установ Академії у науковому забезпеченні всенародного обговорення внесеного Президентом України Л.Кучмою проекту закону «Про внесення змін до Конституції України» та у розробці теоретичних і прикладних проблем здійснення політичної реформи в нашій країні є пріоритетним завданням наукової та науково-організаційної діяльності. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського НАН України здійснюватиме моніторинг висвітлення ходу всенародного обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України» у ЗМІ і оперативне надання відповідних даних до Адміністрації Президента України, ВР України, Кабміну України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, а також до комісії Президії НАН України.

Хідекелі А. Якою буде думка народу // Демократична Україна. – 04.04.03, № 26. – С. 1,3.

№ 13. «Бібліотечна планета»: У Національній бібліотеці імені В.І. Вернадського здійснюється аналітична програма – «Імідж бібліотек України у пресі». Наводяться дані останнього квартального дослідження (моніторинг 350-ти ЗМІ). Зокрема найактивнішими у висвітленні життя бібліотек виявилися «Крымские известия (20 публікацій), «Культура і життя» (17), «Вечерний Николаев» (11), «Слава Севастополя» (9), та «Деснянська правда» (8)... Регіональні газети більше цікавляться станом справ у бібліотеках (218 фрагментів публікацій), ніж центральні (117).

Імідж книгозбірень // Книжник review. – 00.07.03, № 13. – С. 9.

ЗУСТРІЧІ, ВЕЧОРИ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ:

№ 14. К 100-летию со дня выхода в свет первого украинского перевода Святого Писания в Национальной библиотеке имени В.И. Вернадского завтра проведут «круглый стол» на тему «Библия и возрождение духовной культуры в Украине».

Последние новости // Сегодня. – 02.04.03, № 74. – С. 1.

КЕРІВНИЦТВО БІБЛІОТЕКИ:

№ 15. Перелік визначних і пам'ятних дат березня: – 70 років від дня народження О.С.Онищенко (1933), академіка НАН України, генерального директора Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, головного редактора «Бібліотечного вісника».

Перелік визначних і пам'ятних дат березня // Директор школи. – 00.01.03, № 4. – С. 11.

№ 16. На п'ятдесят третьому році зупинилася життєва стрілка Віталія Сергійовича. За що не брався Віталій Чишко, все робив фундаментально і перспективно. Захистивши докторську дисертацію, яка започаткувала новий напрям в історичній науці – біографістику, став фундатором Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Очолюваний ним колектив учених-ентузіастів приступив до створення Українського біографічного словника, багатотомної енциклопедії, яка відтворюватиме інтелектуал українства в постаттях.

Закарбований миттю // Урядовий кур'єр. – 06.02.03, № 23. – С. 19.

№ 17. Столиця відзначає День національного прапора. Голова Голосії вської районної ради Тетяна Строкань вручила почесні грамоти за активну громадську і просвітницьку роботу генеральному директору Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського Олексію Онищенку та керівнику культурно-просвітницького центру бібліотеки Наталії Захаровій.

***Столиця відзначає День національного прапора // Хрещатик.
– 25.07.03, № 107. – С. 3.***

№ 18. Указ Президента України «Про відзначення державними нагородами України працівників установ Національної академії наук України». Присвоїти почесні звання: «Заслужений працівник культури України» – Бровкіну Анатолію Григоровичу – заступникові генерального директора Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, м.Київ.

Документи // Урядовий кур'єр. – 11. 12.03, № 234. – С. 20.

ЦЕНТР БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ:

№ 19. О.Могиленко, завідувача бібліотекою Житомирського державного технологічного університету: Вже два роки бібліотека працює з програмою «УФД-бібліотека», яка дозволяє вести електронний каталог, полегшити пошук книжкових та періодичних видань, вести електронну видачу книг на абонементі із застосуванням штрих-кодів. Бібліотека має свою веб-сторінку в Інтернеті, де відображається електронний каталог, бюлетені нових надходжень, база даних бібліотеки імені В.І. Вернадського. Електронний каталог періодичних видань складає понад 8 тис. записів статей із журналів, які щорічно передплачує бібліотека (це 120 найменувань).

***Політех. Інститутська бібліотека сьогодні // Місто
(Житомир). – 03.04.03, № 14. – С. 10.***

№ 20. Национальная классика, пожалуй, едва ли не единственная группа текстов, которую без проблем можно найти в сети, потому что даже Национальная библиотека имени В.И. Вернадского (www.nbuv.gov.ua/eb/ukr.html) преподнесла на сайте бессмертных Ивана Петровича и Тараса Григорьевича с компанией. Впрочем, главная изюминка Вернадки – фотокопии раритетов: «Пересопницького Євангелія», «Апостола» и Киевских глаголичных листов.

***Кушнир А. Садок вишневий коло хати. сот.иа // Зеркало
недели. – 05–11.07.03, № 25. – С. 17.***

УВАГА ДО БІБЛІОТЕКИ ВЛАДИ КРАЇНИ:

№ 21. Голова Верховної Ради України Володимир Литвин звернувся з листом до Президента України, в якому привернув увагу Леоніда Кучми до такої загальнонаціональної цінності, як Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. Як повідомив журналістам прес-секретар Голови українського парламенту Ігор Сторожук, цей лист було написано після відвідання Володимиром Литвином бібліотеки. Зокрема, у зверненні до Президента йдеться про те, що «сьогодні це головна всеукраїнська книгозбірня (13 млн. різних видів творів друку та майже мільйон рукописів, архівних документів тощо), а також комплексний бібліотечний, інформаційний, науково-дослідницький, культурно-просвітницький і видавничий центр України». На думку В.Литвина, було б доцільно у рік відзначення ювілейної дати з дня народження Володимира Вернадського, щоб Президент відвідав цю національну скарбницю та взяв її під свій патронат. Адже у бібліотеці є серйозні проблеми і треба вжити невідкладних заходів з підтримки та розвитку цього закладу.

***Національну скарбницю треба рятувати // Голос України. –
07.06.03, № 105. – С. 1.***

№ 22. Голова Верховної Ради України, академік Національної Академії наук Володимир Литвин звернувся до Президента України Леоніда Кучми з проханням взяти під

патронат заходи щодо розвитку Національної книгозбірні України імені В.І. Вернадського. Про це говориться в листі В.Литвина главі держави. У документі, текст якого передано агенції Інтерфакс-Україна прес-секретарем українського спікера Ігорем Сторожуком, голова ВР звертає увагу Президента «на таку загальнодержавну цінність, якою є Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського». Адже на сьогодні це головна всеукраїнська книгозбірня, де міститься 13 млн. різних видів творів друку і майже 1 млн. рукописів і архівних документів. В.Литвин підкреслює, що в рік святкування 140-річчя з дня народження В. Вернадського було б доцільним, щоб Президент України знайшов можливість відвідати цю бібліотеку. Як повідомлялося, восени минулого року внаслідок аварії системи опалювання від води й пари постраждали понад 200 тис. книг і часописів у одній із будівель книгозбірні. Бібліотека, що перебуває в системі НАНУ, не має в своєму розпорядженні коштів для модернізації сховищ, має значну заборгованість за літературу, електроенергію, охорону і послуги зв'язку. Кошти на ремонт її приміщень не надходили протягом останніх двох років.

Головній книгозбірні – президентський патронат // День. – 07.06.03, № 98. – С. 2.

БІБЛІОТЕЧНІ ФОНДИ ТА ЇХ ФОРМУВАННЯ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:

№ 23. Для отечественной культуры, сколько ее ни есть, ускакавший год Черной Лошади изначально не обещал быть белым. Катастрофой года стоит назвать затопление 200 тыс. томов архивов библиотеки имени В.И. Вернадского.

Чердынцева А. Черно-белый год культуры // Вечерние Вести. – 03.01.03, № 1. – С. 14.

№ 24. 13 грудня 2002 року відбулось відкриття меморіальної стели нашій геніальній поетесі Лесі Українці. Посольство звернулось до Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського надати по можливості українську літературу з орієнталістики, видання англійською мовою про Україну та Єгипет для формування фонду Александрійської бібліотеки, для створення в ній української секції. У березні 2002 року відбулась церемонія передачі книжок (понад 100!) як дарунку уряду України для Александрійської бібліотеки.

Веселовський А. Лесю Українку пам'ятають на землі фараонів // Урядовий кур'єр. – 24.01.03, № 14. – С. 8.

№ 25. Львівська наукова бібліотека ім. В.Стефаника пропонує читачам виставку нових надходжень, експозицію якої змінюють щотижня. До бібліотеки надходить різноманітна література. Про те, якими є джерела цих надходжень, ми попросили розповісти завідувача відділу комплектування ЛНБ ім. В.Стефаника Євгенію Максимову. Щодо іноземної літератури, то нею централізовано комплектує бібліотека імені В.І. Вернадського – з міжнародного книгообміну і з валютної передплати.

Нові надходження до бібліотеки ім. В.Стефаника // Ратуша. – 06-13.02.03, № 5. – С. 18.

№ 26. Понад 300 комплектів 4-томника «Конкорданція творів Шевченка» Олега Ільницького та Григорія Гавриша із 450, подарованих Науковим товариством імені Т.Шевченка у Нью-Йорку, передані Києву. На презентації в Національному музеї Тараса Шевченка, першого такого в українському літературознавстві словника, голова Шевченківського товариства в Америці Лариса Онишкевич сказала, що через наукову бібліотеку імені В.І. Вернадського і Національний музей Тараса Шевченка всі томи передадуть тим, кому буде найбільша користь від них.

Петренко Н. Пам'ятник поетові... у чотирьох томах // Вечірній Київ. – 21.03.03, № 41. – С. 5.

№ 27. Якщо взяти Національну бібліотеку України імені В.І. Вернадського, яка входить до десятки найбільших бібліотек світу і має більше 14 млн. одиниць зберігання, то там приблизно 80% російської літератури і 20% української.

Мову маємо, та не поважаємо / Л. Руденко // Україна і світ сьогодні. – 22–28.03.03, № 11. – С. 6.

№ 28. Зінаїда Тарахан-Бережа: Національна наукова бібліотека України зіграла виняткову роль у моїх дослідженнях. Протягом багаторічних студій мені вдалося виявити не одиниці, а сотні унікальних документів, котрі торкаються Шевченка та України. Бібліотека імені В.І. Вернадського відкрила мені дорогу до всіх архівів Києва, України, а потім і Санкт-Петербурга, Москви, Курська, Варшави.

Ідеями та іменем В.Вернадського освячено. Говорять лауреати // Сільські вісті. – 04.04.03, № 40. – С. 4.

№ 29. Ініціатором всеукраїнської акції «Подаруй Чорнухам книгу» стала наша землячка, відома телеведуча О.Герасим'юк. Підтримали у біді видавництва «Основи», «Кальварія», провідні столичні бібліотеки – імені В.І. Вернадського, Національна парламентська, державна медична.

Віцень Л. Як Фенікс із попелу повертається до життя бібліотека в Чорнухах – завдяки і підтримці «Зорі Полтавщини» // Зоря Полтавщини. – 09.04.03, № 54. – С. 1.

№ 30. Презентувати «Конкорданцію поетичних творів Тараса Шевченка» приїхала до Києва голова Наукового товариства ім. Т.Шевченка в Америці Лариса Онишкевич-Земська. Адже цей каталог у чотирьох томах побачив світ спільними зусиллями американського НТШ і видавництва Канадського університету українських студій. Впорядкували книгу два науковці: Олег Ільницький та Юрій Гавриш. Як повідомила Лариса Онишкевич-Земська, НТШ в Америці подарувало 440 комплектів «Конкорданції поетичних творів Тараса Шевченка» бібліотекам та університетам України. Щоправда, деякий час їм довелося затриматися на митниці. Але вже найближчими днями через Національну бібліотеку України імені В.І. Вернадського, Національний музей Т.Шевченка вони надійдуть до своїх адресатів. А попит на Конкорданцію назрив.

Руженцева Є. Каталог шевченкового слова // Літературна Україна. – 10.04.03, № 15. – С. 2.

№ 31. Історико-краєзнавчий журнал «Сіверянський літопис» можна прочитати в обласних бібліотеках Чернігова, Одеси, Сум, Львова, Харкова, Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського, Національній бібліотеці Канади, бібліотеці Конгресу США, бібліотеках університетів Києва, Гарварда, Лондона, Торонто.

Історико-краєзнавчий журнал «Сіверянський літопис» // Сіверщина. – 18.04.03, № 16. – С. 2.

№ 32. В наші дні тихі й непримітні Чорнухи раптом опинилися в епіцентрі духовних клопотів української інтелігенції. В ніч з 13 на 14 березня 2002 р. виникла велика пожежа в приміщенні Будинку культури. Разом з усім іншим у цьому приміщенні згоріла і районна бібліотека, у фондах якої, окрім книжок, журналів та газет, зберігалось чимало краєзнавчих архівних видань. Після того як чорнухівці відвідали провідні київські книгозбірні, в райцентр надійшла література з Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, державних бібліотек для юнацтва, для дітей, бібліотеки Києво-Могилянської академії тощо.

Косиченко Л. Спонукало лихо на добро // Урядовий кур'єр. – 07.06.03, № 104. – С. 9.

№ 33. 75 років недавно промайнуло від дня народження Миколи Негоди. Співає-виспівує пісні Миколи Негоди пан Василь Нечепя. Старійшина письменників Черкащини Микола Негода помирав під час сталінського голодомору, мужньо воював з

гітлеровськими окупантами, змандрував тисячі доріг з журналістським блокнотом. За своє довголіття встиг багато. У фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського зберігається 12 книг видатного українця.

«Де труд, там і щастя» // Молодь України. – 24.06.03, № 79. – С. 4.

№ 34. Зінаїда Пахолок протягом п'ятнадцяти років вивчає життєвий шлях і наукову спадщину нашого земляка, видатного мовознавця Миколая Крушевського (1851-1887). Він народився у Луцьку, вчився на історико-філологічному факультеті Варшавського університету. Під час навчання в університеті Миколай Крушевський пише випускний твір «Замовляння як вид російської народної поезії» (1875 р.). Зінаїда Пахолок відшукала єдиний в Україні примірник праці М.Крушевського у бібліотеці імені В.І. Вернадського в Києві, потім переклала українською мовою і прокоментувала, написала до неї ґрунтовну передмову.

Шайнюк Л. Повернення Миколая Крушевського // Волинь. – 05.08.03, № 88. – С. 3.

№ 35. Сергей Головатый диссертацию после КГУ писал в Москве, в Ленинской библиотеке. «Там любую книгу можно было свободно прочитать. В Киеве в «академке» спрашивал Грушевского или Яворницкого, отвечали – нет. А там, пожалуйста!

Грушевского и Яворницкого он читал в Москве, а в Смеле его дразнили «кацапом» // 2000. – 29.09–02.10.03, № 39. – С. А6.

ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДІВ:

№ 36. У залах незвично малолюдно. Замовлення на видачу книг з фондосховища не приймаються. Через технічні причини. Про самі причини працівники воліють не говорити. Доки в одній з численних точок працівник бібліотеки говорить: – То дощ же вчора був... Чому ж навіть невеликі потоки води вивели з ладу головну бібліотеку не те що міста – всієї України?! Багато чого є: гучний титул – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; величезні фонди, які збиралися десятиліттями і дають право входити до першої десятки бібліотек світу; офіційний статус депозитарію ООН. Немає одного – турботи про збереження і збільшення скарбів, що дісталися від минулих часів. Вони, між іншим, не маючи грошового еквівалента інтелектуального ресурсу, зосередженого у філіях і 27-поверховому основному корпусі, про який і йдеться, все-таки мають цілком реальну вартість. І вже якщо дісталися нинішній державі, то остання повинна докласти зусиль для їх збереження. Що ж маємо в реальності? Потоки води, що вирвалися з прорваних труб, поставили на межу інтелектуальної катастрофи країну, котра навіть не оцінила подій. В усякому разі, коли кілька довгих місяців потому героїчними зусиллями служителів храму знань і ентузіастів, які прийшли їм на допомогу, наслідки нічного прориву були в основному ліквідовані, нічого не було чути про заходи, покликані не допустити повторення подібного надалі. І ось зараз – дощик пішов... Так він і йтиме. З позиції читачів дозволимо собі відзначити: у випадку з Національною бібліотекою України розум влади явно відпочиває.

Хрустальов В. Мовчання заплаканих книг // Комуніст. – 08.08.03, № 62. – С. 1.

ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ:

№ 37. В 1996 г. Л.Кучма утвердил положение о Фонде президентов Украины. Фонд этот функционирует как структурное подразделение НБУ имени В.И. Вернадского. Здесь, наряду с библиотечными и архивными материалами о становлении и развитии института президентства в Украине, хранятся подарки, презентованные, например Л.Кучме и Л. Кравчуку в годы их пребывания на высоком государственном посту. Пока фонд находится в стадии становления: в его запасах проходят, образно говоря, «инкубационный период» более 300 подарков. Среди них – художественные

произведения, вещи тонкой ручной работы. Все будущие экспонаты подвергаются специальной обработке, а зал для демонстрации презентов готовят специалисты. Вход в музейный фонд будет совершенно бесплатным, и все желающие смогут увидеть, что же именно надали Л.Кучме за годы его пребывания на посту президента. Основным разделом создаваемого в Киеве Фонда президентов будет, конечно же, не музейная экспозиция подарков. «Фонд представляет собой специальную библиотечно-архивную коллекцию, которая призвана обеспечить сбор, сохранение и введение в научное и культурное обращение документальных материалов, отражающих общественно-политическую деятельность всех президентов Украины. Даже тех, кто был в свое время во главе Западно-Украинской Республики, и Карпатско-Украинской Республики, а затем – в эмиграции, – рассказала «Фактам» заведующая отделом поиска и учета документов Фонда президентов Национальной библиотеки Украины имени В.И. Вернадского кандидат исторических наук Яна Чепуренко. – Положение о фонде подписал в 1996 году тогдашний глава Администрации Президента Дмитрий Табачник. Именно в этот год была принята Конституция Украины, а ведь организация фонда связана как раз со становлением и функционированием в стране института президентства». Леонид Кучма не так давно наведывался в Национальную библиотеку Украины. И г-жа Чепуренко с гордостью показывает подаренные библиотеке книги главы государства с его автографом. Здесь же хранится точная копия Конституционного договора между парламентом и Президентом, специально собранный фотоальбом к 80-летию Днепропетровского университета, где учился Л.Кучма. Здесь же хранится и книга, презентованная Джиной Лоллобриджидой Л. Кучме с дарственной надписью. Всего же в каталоге числится более 9 тысяч документов. Осуществляется и так называемый документообмен с диаспорой (например идет сбор информации о Николае Плавьюке – президенте УНР в эмиграции), другими аналогичными фондами мира. Практически все желающие будут иметь доступ к весьма обширной базе информационных материалов. Но все-таки в интересах, например, сохранения государственной тайны или в случаях, когда документы можно использовать с целью дискредитации Президента, членов его семьи, фонд и библиотека имеют право ограничить доступ к документальным материалам. Такая оговорка содержится в положении об этой структуре.

Шеремета Е. Чаще всего Леониду Кучме дарят вазы, шкатулки, настенные тарелки и музыкальные инструменты. Одних бандур собралось на целую коллекцию! // Факты и комментарии. – 05.06.03, № 99. – С. 7.

№ 38. З АП усі подарунки спрямовуються у так званий Фонд Президентів, створений 1996 року як структурний підрозділ Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. Тут, поруч із архівними матеріалами про становлення інституту президентства в Україні, у спеціальних запасниках зберігаються і подарунки, які ми всі невдовзі матимемо задоволення побачити. «Музейний фонд складається з подарунків Президентів країни, а також з його особистих колекцій, переданих до Фонду, – розповідає завідувач відділу пошуку та обліку документів Фонду Президентів національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, кандидат історичних наук Яна Чепуренко. – Основу нашої музейної колекції складають видання з дарчими написами Президентів від авторів та укладачів видань, а також твори декоративно-прикладного мистецтва, зокрема, вироби з дерева й металу. Зараз триває наукове опрацювання документів музейного фонду, експонати готуються для представлення відвідувачам».

Корсакова Н. Високопоставлені презенти: Музей подарунків президентам України // Трибуна. – 02.09.03, № 59. – С. 3,4.

№ 39. Возможно, в скором времени мы увидим часть подарков, адресованных Президенту Леониду Кучме. Такую выставку планируют открыть в Национальной библиотеке

имени академика Вернадского. Что же дарят нашему Президенту? На 64-летие Владимир Путин преподнес Леониду Даниловичу охотничьи принадлежности. Говорят, что Сапармурат Ниязов презентовал украинскому Президенту породистого коня. А в этом году коллектив администрации Президента вручил Леониду Кучме трехтомное собрание его выступлений и альбом с фотографиями, которые раньше нигде не публиковались. При встречах с трудовыми коллективами нашему Президенту дарят памятные сувениры, а еще – булавы, которых у Леонида Кучмы уже собралась целая коллекция.

Сорока Т. Что подарить состоятельному человеку // Бизнес: Стиль жизни. – 08.12.03, № 2. – С. 8–12.

ІНСТИТУТ РУКОПISY:

№ 40. 24 грудня 1948 року унікальна історична пам'ятка за інвентарним номером 15 552 була передана на вічне зберігання у фонди Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Ця книга – національна гордість українського народу – «Пересопницьке Євангеліє». Сьогодні на стан збереження народної реліквії наклали свій відбиток невблаганний час: у результаті активного використання втрачена її первісна оправа, пошкоджено сторінки, осипаються золоті фарби мініатюр... Кошти для її детальної реставрації вже зібрані Гарвардським інститутом Українських досліджень у США. Провести ж скрупульозну роботу з «лікування» рукопису передбачається спеціалістами Національного науково-дослідного реставраційного центру.

Туровська Л. Головна книга України // Слово Просвіти. – 01-07.01.03, № 1. – С. 10.

№ 41. 6 грудня 2002 року у виставковому залі в корпусі № 1 Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника відкрилася ювілейна виставка, присвячена 130-тій річниці заснування Церковно-археологічного музею при Церковно-історичному та археологічному товаристві у давньому Мазепиному корпусі Київської духовної академії. Основою музейної колекції були експонати, передані з бібліотеки Академії, церковних та монастирських ризниць. Але найвагоміша частка збірки була сформована за рахунок добровільних пожертв приватних осіб. Згодом в силу різних обставин, колекція Церковно-археологічного музею була розпорошена по інших музейних та наукових установах, частина загинула під час Другої світової війни. Зараз експонати музею зберігаються і вивчаються не тільки у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику, але й також у Центральному історичному архіві України та Інституті рукописів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Нині Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, відзначаючи 130-ліття археологічного музею, знову представляє широкому загалу частину унікальних експонатів із колекції першого публічного музею Києва, які зберігаються у десяти наукових та музейних установах України. Інститут рукописів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, крім інших давніх рукописів, демонструє славнозвісні «Київські глаголичні листки».

Черніхівська О. Вікопомне дихання старожитностей // Культура і життя. – 15.01.03, № 1. – С. 1.

№ 42. В Києво-Печерській лаврі «Пересопницьке Євангеліє» виявив проф. С.І. Маслов, і його зусиллями 24 грудня 1948 р. пам'ятка, що одержала інвентарний номер 15552, була передана на вічне зберігання у фонди Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Туровська Л. Мова «Пересопницького Євангелія» // Урядовий кур'єр. – 21.02.03, № 34. – С. 8.

№ 43. Не лише у Києві, а й в усій Україні, навіть далеко поза її межами, добре відомий Музей гетьманства. Про історію створення музею, становлення, бачення майбутнього розповідає його директор Галина Ярова: Працівники музею ведуть активну архівну,

бібліотечну і бібліографічну дослідницьку роботу. Результатом стало, зокрема, виявлення в архівосховищах м.Києва (Центральному державному історичному архіві України, Інституті рукописів Національної наукової бібліотеки України імені В.І.Вернадського) нових документальних джерел (часів Гетьманщини, Визвольних Змагань 1917-1921 рр. та інших), маловідомих й невідомих фотодокументів, листів. Ведеться систематична наукова робота з тематики «Бібліографія дослідження Гетьманщини». Тут маємо опубліковані матеріали до біографії гетьманів Івана Мазепи, Павла Полуботка, Павла Скоропадського. Останнім часом вийшли друком монографії заступника директора музею Володимира Кривошеї: «Генеалогія українського козацтва: Білоцерківський полк», «Національна еліта Гетьманщини», «Українська шляхта напередодні визвольної війни середини XVII століття».

Пам'ятаймо тую славу / Р. Росляк // Народна армія. – 15.04.03, № 69. – С. 7.

№ 44. Напередодні міжнародного дня пам'яток історії і культури, який відзначають 18 квітня, у Багдаді згоріла Іракська національна бібліотека – одна з найдавніших книгозбірень на світі. У полум'ї назавжди зникли безцінні інкунабули та хроніки часів Оттоманської імперії. Палити й розкрадати свої національні культурні надбання ми можемо не згірш за легендарних вандалів. Кілька прикладів. 1952 р. з фондів Наукової бібліотеки імені Стефаника було вилучено й спалено понад три тисячі раритетних друкованих видань. Через десять років така ж сумна доля спіткала й те, що зберігалося у відділі рідкісних рукописів Академії наук України. Поміж іншими стародруками згоріла й славетна «Велесова книга». Зі Львова назавжди зникла унікальна колекція Островерхова.

Гречин Г., Коцький–Боб'як О. Культурна спадщина: 451 градус за Фаренгейтом // Україна і час. – 17–23.04.03, № 16. – С. 1,2.

№ 45. Петро Ліницький – філософ і вчений, яким пишалася б будь-яка європейська нація, надійно забутий на батьківщині. Скупі рукописні аркуші спогадів його сучасників та колег, що зберігаються у Національній бібліотеці імені В.І.Вернадського (чи вже загинули після торішньої «повені»?) надають обмаль інформації про життя і діяльність П.Ліницького.

Бойко А. Невже лише могильний камінь? // Дзеркало тижня. – 26.04.03, № 16. – С. 13.

№ 46. 24.05.1964 – Навмисний підпал відділу україніки бібліотеки Академії наук України.

Віхи історії // Шлях перемоги. – 21.05.03, № 21. – С. 1.

№ 47. Пересопницьке Євангеліє (1556-1561 рр.) – визначна рукописна пам'ятка староукраїнської літературної мови й мистецтва, переклад євангелія так званою простою мовою, досить близькою до народної. Пересопницьке Євангеліє – розкішна книга, вагою 9 кг 300 гр., писана пізнім уставом на пергаменті форматом 380x240 мм. Книга складається з 482 аркушів. Рукопис багатого орнаментований, прикрашений високохудожніми кількокольоровими заставками й мініатюрами. За красою й багатством оформлення «Пересопницьке Євангеліє» не має рівних собі серед українських рукописів. З 1948 року пам'ятка знаходиться в фондах Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. Сьогодні ця духовна святиня українського народу набула значення політичного символу нації – на «Пересопницькому Євангеліє» під час інавгурації присягали Президенти України Леонід Кравчук і Леонід Кучма.

Пересопницьке Євангеліє // Український форум. – 30.07.03, № 17–18. – С. 14.

№ 48. Кілька років тому, знайомлячися з літературним життям Запоріжжя 20-30-х років, привернуло увагу ім'я українського письменника Григорія Бабенка, автора книжок на історичну тему «В тумані минулого» (1927), «Люди з червоної скелі» (1929) та

«Шляхом бурхливим» (1931). Зацікавило те, що про самого письменника не було жодних біографічних відомостей. Марно виявилось шукати це ім'я по енциклопедіях та довідниках. Мовчить із цього приводу й архів українського письменника Михайла Биковця, котрий, як відомо зі спогадів сучасників, останні роки перед своїм арештом працював над бібліографічним словником, склав величезну картотеку, але, на жаль, це все було втрачено в старих підвалах будинку «Слово» у Харкові в 30-х роках. Те, що вдалося врятувати, зберігається в Інституті рукописів Наукової бібліотеки імені В.І. Вернадського.

Ємець О. З туману минулого // Літературна Україна. – 04.09.03, № 31–32. – С. 8.

№ 49. Одним из интереснейших явлений в культурной жизни Украины XVI века была попытка замены церковнославянского языка богослужебных книг более близким для народа украинским. Эта попытка воплотилась в так называемом «Пересопницком Евангелии» (1556-1561 гг.). «Пересопницкое Евангелие» представляет собой роскошный манускрипт in folio весом почти девять с половиной килограммов и форматом 380 на 240 мм, состоящий из 482 пергаментных листов, оправленных в дубовые доски и обтянутых зеленым бархатом. По красоте и утонченности, богатству графики письма и художественному оформлению среди украинских рукописей «Пересопницкое Евангелие» не имеет себе равных. Высоким профессиональным уровнем отличаются в рукописи многоцветные заставки, инициалы, пунктуационные знаки, контурные рисунки и миниатюры, выполненные в традициях иконописной школы того времени, а также оригинальная плетенчатая и растениевидная орнаментика, которая, сохраняя определенное единство с искусством Возрождения, имеет ярко выраженный характер самобытного украинского книжного искусства. Со времени своего написания Евангелие находилось в Пересопницком монастыре. 17 апреля 1701 года оно было подарено гетьманом Украины Иваном Мазепой Переяславскому кафедральному собору. А с 1799 года оно хранилось в библиотеке Переяславской духовной семинарии, затем – в Полтавской семинарии, Полтавском историко-краеведческом музее. Во время войны Евангелие находилось в эвакуации в Уфе, а после освобождения Украины от фашистской оккупации оказалось в Киеве, в музее-заповеднике Киево-Печерской лавры. Там его выявил профессор С.И. Маслов. Его усилиями 24 декабря 1948 года памятка, получившая инвентарный номер 15552, была передана на вечное хранение в фонды Национальной библиотеки Украины имени В.И. Вернадского. Сегодня на состояние сохранности народной реликвии наложило свой отпечаток неумолимое время. Средства для детальной реставрации Евангелия уже собраны Гарвардским институтом украинских исследований в США. Провести же скрупулезную работу по «лечению» рукописи предстоит специалистам Национального научно-исследовательского реставрационного центра.

Туровская Л. Главная Книга Украины // Московский комсомолец в Украине. – 05–12.11.03, № 45. – С. 22.

ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ:

№ 50. 15 січня минуло 200 років від дня смерті в Батурині Кирила Розумовського. А яку багату колекцію зібрав гетьман! Лише його музична бібліотека налічувала понад дві тисячі триста творів. Зараз вона зберігається у Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського. Це – твори професійних композиторів XVIII – початку XIX ст. – видатних, відомих, маловідомих, невідомих і забутих. Фрагменти деяких ви почуєте у виконанні ансамблю «Колекція Розумовських». До речі, поповнювали її діти Кирила Григоровича, яким він передав своє замилювання музикою.

Прилипка О. Кирило Розумовський. У дзеркалі музики // Говорить і показує Україна. – 20.03.03, № 13. – С. 3.

№ 51. Дивовижний витвір українського зодчества – будинок Ніжинського державного педагогічного університету імені М.В.Гоголя, що на Чернігівщині, прихистив ще й фундаментальну бібліотеку, яка налічує майже один мільйон книжок. 1985 р. тут був створений музей рідкісної книги, яким опікується кандидат історичних наук Іван Костенко. Він люб'язно погодився бути моїм гідом. – Коли відвідувачі потрапляють до світу стародруків, – говорить І. Костенко, – їхній погляд зупиняється на золочених обкладинках та фоліантах. Дещо раніше були майже всі рукописи нашого найвидатнішого випускника Миколи Гоголя. Але 1934 р. фонд забрали до Києва – у головну книгозбірню України. Хоча, цей рукописний фонд був досліджений нашим професором Михайлом Сперанським. Галина Ковальчук, завідувачка відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, була в захопленні від побаченого, зазначивши, що ключем до розгадки будь-якого рукопису є той опис Михайла Сперанського 1898-1904 р.

Пріоритет не раритет / А.Туркєня // Столиця. – 28.03–03.04.03, № 13. – С. 25.

№ 52. Книга Николая Коперника «Об обращении небесных сфер» (Нюрнберг, 1543, на латыни). Размер приблизительно 30х25 см, оправа – дерево, обтянута коричневой кожей. Инвентарный номер вписан чернилами в печать «Центральная научная библиотека АН УССР». Книга была украдена из читального зала Национальной библиотеки имени В.И. Вернадского в 1998 г.

Интерпол разыскивает // Киевские ведомости. – 10.06.03, № 123. – С. 7.

№ 53. Дело о похищении из киевской Национальной библиотеки Украины имени В.И. Вернадского книги Николая Коперника «Об обращении небесных сфер», изданной в Нюрнберге в 1543 г., смело можно назвать самым резонансным в Украине за последние пять лет. – Розыском книги Коперника в течение четырех лет занимались сотрудники Главного управления уголовного розыска Украины, – сообщил «Фактам» оперуполномоченный Уманского отдела УБОП МВД Украины в Черкасской области А.Власов. – О том, что к этому преступлению имеет непосредственное отношение житель Умани Артур Ганц, мы узнали в апреле 2002 г. – Ганц написал не одну, а две явки с повинной, причем во второй указал, что иллюстрации из журнала «PAN» крал не один, а вместе с Чмеруком, – сообщил «Фактам» следователь Уманского отдела по расследованию особо важных дел и преступлений УМВД Украины в Черкасской области Михаил Грушевский. Решив выяснить, есть ли в Украине издание Коперника, Ганц летом 1998 г. приехал в Киев и пошел в библиотеку имени В.И. Вернадского. – Зайдя в отдел старопечатных изданий, я заказал Коперника и еще какую-то книгу, с которыми просидел почти до закрытия библиотеки, изображая рабочий вид, – рассказывал следователю Артур. – Встав из-за стола, подошел к полкам с советскими книгами, выбрал подходящее по размерам издание и положил его на свой стол, укрыв листом бумаги, чтобы не был виден текст. Спрятав книгу Коперника под пиджак, вышел из зала якобы покурить. Зашел в туалет и выбросил книгу через форточку на улицу. Выйдя из библиотеки, обошел здание и подобрал книгу. Спрятав ратитет в сумке с вещами, Ганц через несколько дней на поезде приехал в польский город Вроцлав, где жил его знакомый Толжич. Поляк купил у него книгу за 12 тыс. немецких марок. Уманский городской суд приговорил Артура Ганца к пяти годам лишения свободы и... освободил от наказания прямо в зале суда с условием, что он в течение трех лет не совершит новое преступление. Уманский городской суд также вынес отдельное постановление, в котором указал на то, что хищение в библиотеке имени В.И. Вернадского стало возможным из-за отсутствия надлежащего контроля за хранением книжных фондов во время их использования читателями, и обязал руководство в месячный срок уведомить об устранении недостатков. Заместитель генерального директора Национальной библиотеки Украины имени В.И. Вернадского

Анатолий Бровкин заявил, что все необходимые меры, касающиеся усиления контроля за ценными книгами, приняты.

Колычев В. 32-летнего Артура Ганца, укравшего книгу Коперника «Об обращении небесных сфер» стоимостью полмиллиона долларов, приговорили к пяти годам лишения свободы и... освободили в зале суда с трехлетним испытательным сроком. В мире сохранилось не более 100 экземпляров этого уникального издания, и поэтому на него ведется тотальная охота // Факты и комментарии. – 30.07.03, № 135. – С. 8,10.

№ 54. Музыканты Валерий и Елена Супрунюк создали ансамбль-салон «Коллекция Разумовских». Валерий: – Украинцы, хотя в подавляющем большинстве они этого даже не подозревают, владеют одним из самых ценных памятников мировой музыкальной культуры – нотной коллекцией. Сбирать ее в XVIII веке начал Алексей Разумовский. У него был один из лучших оркестров того времени. Репертуар он заказывал у Иоганна Кристиана Баха, Иозефа Гайдна, Арканджело Корелли, Лауры Ломбардини и др. Графская нотная коллекция включает в себя 1700 произведений композиторов Австрии, Англии, Бельгии, Германии, Голландии, Италии, Франции, Чехии. В мире сохранилось лишь несколько подобных нотных коллекций, например, коллекция Медичи в Италии, Эстергази – в Австрии. И уникальная коллекция в Украине. После революции нотная коллекция попала в архивы библиотеки имени В.И. Вернадского в Киеве. Работники библиотеки сумели по достоинству оценить коллекцию и совершенно справедливо предположили, что «буржуазную» музыку держать на виду нельзя. Поэтому они забросали ее марксистско-ленинской макулатурой. Таким образом, сохранилась коллекция до 90-х годов. Лишь после обретения Украиной независимости ее рассекретили и начали о ней говорить, демонстрировать на нотных выставках. [Кор.] Как произошло ваше знакомство с коллекцией? – Предполагалось, что мы уедем в Салоники как скрипичный дуэт и будем играть в элитных клубах. Однако репертуар у нас был ограниченный. Чтобы пополнить его, я обратился в нотный отдел библиотеки имени В.И. Вернадского, переписал уйму произведений и через два месяца, поблагодарив библиотекарей, сообщил, что уезжаю на 5 лет в Грецию. И тут одна из сотрудниц выносит из запасников какую-то кожаную папку со словами «Это коллекция Разумовских». Сказать, что я сразу прижал ее к груди и побежал исполнять... Нет. Мне попытались объяснить, что такое коллекция Разумовских и что, по сути, я смогу быть ее первооткрывателем. Меня очень долго пришлось уговаривать. Библиотекари наблюдали за мной и, как потом они признались, оценили трудолюбие, усидчивость. Я дал себя уговорить, переписал несколько вещей из коллекции и дома попробовал сыграть. Музыка оказалась настолько чарующей, что я опять начал переписывать ноты. За год нам с Леной пришлось переписать почти 400 сонат. Поверьте, это был безумно кропотливый труд. Ведь в XVIII веке ноты переписывались от руки, напечатанных типографским способом было крайне мало, поскольку на издание даже небольшого сборника нужно было потратить столько же денег, сколько на карету с лошадьми. А при переписке, естественно, возникали ошибки. Некоторые произведения, например, Корелли, были записаны без пауз. Приходилось, по сути, восстанавливать, воспроизводить замысел композитора.

«Не бери все себе. Отдай и на благие дела» // Бизнес. – 04.08.03, № 31. – С. 143–148.

№ 55. На днях вступил в силу приговор Уманского городского суда, которым Артур Ганц осужден на пять лет лишения свободы с трехлетней отсрочкой приговора. Его обвинили в похищении из Национальной библиотеки имени В.И. Вернадского в Киеве и продаже затем в Польше раритетного экземпляра книги польского астронома Николая Коперника «Об обращении небесных сфер», изданной в Нюрнберге в 1543 году. В мире

сейчас не более пятисот экземпляров книги Коперника. Экземпляр, украденный А.Ганцем, с учетом износа оценен в 200 тысяч долларов. Суд взыскал с Ганца именно эту сумму.

Осужден похититель книги Коперника // Вечерние вести. – 05.08.03, № 115. – С. 2.

№ 56. Много ли произведений в оперном жанре написано украинскими композиторами хотя бы на протяжении двадцатого века? При взгляде на стеллаж в академической библиотеке, уставленный клавирами украинских опер, кажется, что таких сочинения у нас – с избытком.

Москалец А. Опера нищих // Киевские ведомости. – 15.09.03, № 200. – С. 8–9.

№ 57. Поетична спадщина Д.Братковського для українського читача була недосяжна. Адже книга написана на старопольській мові. З 1697 року вона не перевидавалась, в Україні і Польщі стала справжнім раритетом. А повного перекладу поезій українською мовою взагалі не існувало. Всерйоз взялися за підготовку факсимільного видання книги нашого земляка. Назустріч пішла Національна бібліотека імені В.І. Вернадського НАНУ в особі генерального директора Олексія Онищенка, де у відділі стародруків є кілька оригіналів видання 1697 року.

Бондарчук А. Данило Братковський – ім'я, повернуте історії // Українська газета. – 11–17.12.03, № 46. – С. 2.

ВІДДІЛ ГАЗЕТНИХ ФОНДІВ СІАЗ:

№ 58. У 1993 році в період розбудови незалежної держави з ініціативи секретаріату Національної Всеукраїнської музичної спілки, зокрема її голови академіка Анатолія Авдієвського та першого заступника голови, заслуженого діяча мистецтв України Петра Заї ки було прийнято рішення відновити видання «Української музичної газети». Втілити цю справу в життя було доручено заслуженому журналісту України Володимирі Корнійчуку. Володимир Петрович – людина творча й сумлінна – вирішив «докопатися» до коріння: відшукати перші раритетні номери майже 70-річної давнини. У ЦНБ імені В.І. Вернадського знайшов кілька напівзотлілих номерів, на яких важко було щось розібрати.

Сікорська І. Десять крутих сходиночок // Освіта. – 25.05–02.07.03, № 30. – С. 14.

№ 59. Во время оформления грузового автомобиля «Мерседес», в котором находились личные вещи гражданки одной из стран Евросоюза, работники Киевской региональной таможни нашли большое количество незадекларированных антикварных предметов. Был обнаружен оригинал первого номера ленинской газеты «Искра» 1900 года издания. Завсектором фондов Национального музея истории Украины Алла Андриуца: – Оригиналы газеты есть только в архиве при Институте истории Украины, в Центральной национальной и ряде других библиотек Украины.

Пиоро Г. В огромной коллекции антиквариата, которую иностранка пыталась контрабандой вывести из Украины, оказался редчайший экспонат – оригинал первого номера... газеты «Искра» // Факты и комментарии. – 10.07.03, № 121. – С. 2.

№ 60. Завідувачка відділу газетних фондів Національної бібліотеки Тетяна Олександрівна Борисенко: – Газетний фонд Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – єдиний у нашій державі. У ньому чимало рідкісних та унікальних видань. Формується він з 1921 р. Відділ газетних фондів зібрав 190 тисяч часописів різного типу та політичного спрямування і нині щорічно зростає більш ніж на 2,5 тис. назв сучасних видань – як вітчизняних, так і закордонних. Найдавнішими газетами відділу є «Gazeta

Warszawska» (1728), «Санкт-Петербургские ведомости» (1735), «Московские ведомости» (1763) і «Харьковские известия» за 1818 рік. Зберігається в нас і газета «Хлібороб», що виходила у м.Лубнах на Полтавщині 1905 року. Унікальність видання в тому, що воно друкувалося українською мовою. До 1917 р. в Україні видавалося 1200 назв газет, але у відділі зберігається тільки близько 320 назв. З київської періодики наявні повні комплекти «Киевлянина», «Киевской мысли», «Киевского слова» тощо. У нашому фонді велике зібрання часописів 1916-1930 рр. Як відомо, 1921 р. в Україні, на Поволжі, Кубані лютував голод. «На голод» – назва одноденок, що виходили в той час у багатьох містах України: Борзні, Бердичеві, Чорнобилі, Умані. Їх видавали відділення РОСТА, РАТАУ. Проте в той час боролися не тільки з голодом. Ось назви деяких видань того періоду: «На боротьбу з сухотами» (Житомир), «На боротьбу з туберкульозом» (Харків), «На допомогу безпризорному ребенку» (Київ). У період колективізації починає формуватися новий загін преси, з'являються виїзні та переїзні газети, багатотиражки на фабриках і заводах, набувають сили видання агітаційного характеру. Є у відділі й газети періоду Великої Вітчизняної війни. Наприклад, газета «За Радянську Україну» виходила у 1941-1943 рр. під гаслом «Смерть німецьким окупантам». Зберігаються в нас і часописи, що видавалися на окупованій території. Є такі, що були спрямовані на боротьбу з німецькими окупантами, а є й колабораціоналістські. Демократична преса України зростала на могутній хвилі боротьби з тоталітаризмом під гаслом незалежності. Вже в 90-х роках практично вся Україна мала мережу видань, незалежних від адміністративно-панівних структур. Партії, товариства, об'єднання прагнули провадити свої ідеї, висвітлювати свою роль у розвитку суспільства. Нам вдалося зібрати досить пристойну колекцію цих видань, відбиту в друкованому каталозі «Неформальна преса в Україні (1988-1991)», куди увійшло 766 назв альтернативних часописів. За даними комп'ютерного банку Держкомтелерадіо, нині зареєстровано та перереєстровано 16607 періодичних видань. З них газет – 10969, але з усієї цієї кількості регулярно виходить менше половини. Розв'язувати проблему комплектування традиційними шляхами нині неможливо, це призведе до великих прогалин у наших фондах. Щоб запобігти цьому, нам доводиться йти на контакти майже з усіма редакціями та видавництвами. Прикро, але багато з них цілком ігнорують Закон України «Про обов'язковий примірник документів». Так не надходять газети з Криму, видавництво «Таврія» просто відмовчується на всі наші звернення. Видавництво «Полісся», що на Житомирщині, також мовчить. А ще 1919 року на звернення Тимчасового Комітету для організації нашої бібліотеки відгукнулися всі редакції України і почали надсилати нам свою продукцію.

Скарби, з яких відсвічує епоха / М. Полтавець // Демократична Україна. – 30.09.03, № 75. – С. 6.

№ 61. «Українська музична газета» має давнє історичне коріння. Заснована 7 січня 1926 року Музичним комітетом імені М. Леонтовича (першим редактором був відомий музикознавець М. Грінченко), вона, на жаль, проіснувала недовго: побачило світ лише шість номерів. І тільки в 1993 році з ініціативи Національної всеукраїнської музичної спілки, зокрема її голови Анатолія Авдієвського вихід було відновлено. «Коли за рішенням секретаріату мені доручили її редагувати, – розповідає В. Корнійчук, – я вирішив поцікавитися, якою ж вона була у своїх витоках. У газетному архіві Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського першого числа газети не виявилось, друге – напівзотліле, і лише кілька чисел збереглися в більш-менш пристойному вигляді. З ласки долі, їдучи в тролейбусі, випадково зустрів письменника Валерія Шевчука. Розговорилися. Я був вражений, дізнавшись, що він має оті перші раритетні номери, що вийшли далекого 1926 р. (десь у 60-х роках він їх придбав у букініста).

Десять крутих сходинок пододала «Українська музична газета» // Культура і життя. – 22.10.03, № 33. – С. 1.

№ 62. [Кор.] Ось уже півтора року «Культуру і життя» очолює журналіст високої проби Володимир Бурбан, який фанатично залюблений у своє дітище. Спілкуватися з ним – одне задоволення. Ще донедавна на першій сторінці газети значилася така дата: «Виходить з квітня 1945 року». А тут раптом як сніг на голову, постарішали аж на цілих 22 роки. Нічого собі? – Істину нам допомогли встановити Книжкова палата України і Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, якою опікується академік Національної академії наук Олексій Онищенко. [Кор.] Хочу розташувати вам приємну новину – 7 жовтня в Національній бібліотеці України відкривається виставка «Газеті «Культура і життя» – 80». Про це мені на вухо сказала завідувача сектором культурно-просвітницького центру головної книгозбірні України пані Антоніна Шеремет. – Дуже вдячний колективу цієї бібліотеки й особисто Антоніні Петрівні за пильну увагу до нашого видання. Наскільки я знаю, вона плідно працює на ниві культури, засіває її добірним елітним зерном.

Володимир Бурбан: «Нам – 80!» // Сільський час. – 24.10.03, № 81. – С. 11.

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:

№ 63. Доктор исторических наук Арсен Зинченко в Национальной библиотеке Украины имени В.И. Вернадского столкнулся с неожиданными трудностями. Строгая администратор предупредила, что я могу пользоваться компьютером только тогда, когда он будет работать на собственном питании. Одна из дежурных открыла секрет: «Вы же не будете платить за электроэнергию». Арсен согласился возместить все расходы, но администратор не знала, кому и сколько надо платить. Господин Зинченко подсчитал, сколько же библиотечной электроэнергии может «съесть» его компьютер. Оказалось, за 8 часов работы «аж» 0,12 грн.! «Думаю, на благо библиотеки каждый владелец ноутбука согласился бы платить и по 1 гривне, – уверен А.Зинченко. – Допустим, ее руководству таки придется израсходовать гривен 500 на установление 250 розеток, еще какую-то сумму на электропровод и выполнение работ... То есть речь идет о сумме в пределах 1-1,5 тыс.грн.». – Я полностью согласен с этим мнением, – говорит замдиректора по научной работе Национальной библиотеки имени В.И. Вернадского Анатолий Чекмарев. – Даже могу сказать, что у нас есть комнаты для работы научных сотрудников и они оборудованы розетками. Но подключать туда технику сейчас нельзя... в целях пожарной безопасности. В нашей библиотеке уже много лет не было капитального ремонта. И отвечать за качество проводки никто не берется.

Ковальчук Л. С ноутбуком в библиотеке работать можно, но... нельзя! // Сегодня. – 27.01.03, № 19. – С. 8.

№ 64. Вадим Скуратівський, доктор мистецтвознавства: – Радянський Союз впав. Фактично починаючи з кінця 60-х років і по кінець 80-х, ця країна перебувала в суцільній стагнації, вона вирішила, що будь-яка модернізація – це не про неї. І доходило до якихось гротесків: з'явилися, наприклад, ксерокси – могутнє знаряддя західної цивілізації, а в бібліотеці Вернадського він працював в одному примірнику і треба було заздалегідь подати заяву, вистояти чергу і робити копії не більше ніж 24 сторінки!

Вадим Скуратівський: «У світі має бути світоглядний маяк. А Бог – то і є такий маяк» // День. – 11.04.03, № 66. – С. 7.

№ 65. Маю старий, ще радянський паспорт. Їду записуватися в академічну бібліотеку імені В.І. Вернадського. Те ж саме: «Давайте новий паспорт...». Так само заявляю: «Напишіть резолюцію...». Резолюції чомусь бояться – записують.

Присятківська Л. Пенсію не дають, у бібліотеку не записують // Столиця. – 15–21.08.03, № 33. – С. 5.

ВИСТАВКИ:

№ 66. Учителька Катерина Романенко стоїть у вишиванці серед гурту хлопчиків і дівчаток побіля одного зі стендів персональної виставки робіт у конференц-залі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Уважно слухають її зачаровані дітлахи. – «В мене провідні теми – духовність, рідне слово, Україна, її славні дочки й сини. І це намагаюсь прищепити учням Київської школи-інтернату № 26, у якій я понад 35 років викладаю Українську мову і літературу, веду уроки вишивання».

Учителька, яку люблять квіти і діти / А.Туркєня // Слово Просвіти. – 19–25.02.03, № 8. – С. 15.

№ 67. «Проблеми соціально-культурної реабілітації інвалідів» – таку назву мав «круглий стіл», організований у Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського за допомогою Народної академії творчості інвалідів та Київського міського центру роботи з інвалідами 29 січня 2003 року. В одному із затишних павільйонів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського розмістилася виставка робіт образотворчого мистецтва самобутніх художників-інвалідів «Ми духом незламні». На спеціальних бібліотечних стендах – тематична книжкова виставка з фондів Народної академії творчості інвалідів. Серед них чільне місце займає Державна доповідь «Про становище інвалідів України та основи державної політики щодо вирішення проблем громадян з особливими потребами» (К., 2002). Лариса Когановська, завідувача відділом обслуговування Республіканської бібліотеки ім. М.Островського для сліпих зазначила, що спілкування з інвалідами – справа нелегка. Благородну місію виконують бібліотеки, що сприяють у здобутті інвалідами освіти у вищих навчальних закладах, опануванні ними навчальної літератури, активній участі в громадському житті.

Туровська Л. Проблеми соціально-культурної реабілітації інвалідів // Соціальна політика. – 05.03.03, № 10. – С. 3.

№ 68. Наприкінці минулого року видавництво Соломії Павличко «Основи» відзначило своє 10-ліття і з цієї нагоди провело низку заходів, спрямованих на популяризацію книг закордонних авторів в Українських перекладах. В рамках святкування відбулися виставки книг у Національній парламентській бібліотеці України. Кульмінацією святкувань стала урочиста імпреза та виставка книг в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського. У справі книговидавництва та пропагування книги видавництво активно співпрацює з Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського, Національною парламентською бібліотекою.

Герасименко І., Пантлюк С. «Основи» – шлях повернення України до інтелектуального світу // Україна-бізнес. – 11–18.03.03, № 10. – С. 13.

№ 69. 12 березня виповнюється 140 років від дня народження геніального вченого, мислителя і організатора науки, першого президента Української академії наук академіка Володимира Івановича Вернадського. Шанувальники творчості великого вченого матимуть змогу ознайомитися з виставкою його рукописів, наукових праць, щоденників та літератури, присвяченої ювіляру, у Національній бібліотеці імені В.І. Вернадського НАН України.

Геній світової науки // Демократична Україна. – 12.03.03, № 9. – С. 1,2.

№ 70. «Спроба злету» – так називається виставка традиційної іранської мініатюри в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського, приурочена до Нового 1383 року, за Іранським календарем. Ця експозиція вже третя персональна виставка в Україні Арезу Загаріян.

Захаров Д. Іранська «Спроба злету» приземлилася в бібліотеці імені В.І. Вернадського // Хрещатик. – 14.03.03, № 37. – С. 16.

№ 71. Твори червоноградського художника Ярослава Гладкого добре відомі. Нещодавно 17 робіт майстра експонувалися у конференц-холі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського у Києві.

«Дивовижні дереворити» Червонограда // Голос Донбасса. – 03.04.03, № 14. – С. 14.

№ 72. У Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського склалась добра традиція – вшановувати і вітати у своїх стінах митців-інвалідів. «Чарівний батик». Таку назву має персональна виставка художніх робіт Наталії Збиковської. На виставці експонуються десять робіт Наталії Збиковської, виконаних різною технікою. Це і батик, і акварель, і гуаш, і навіть орігамі.

Туровська Л. Чарівний батик // Соціальна політика. – 09.04.03, № 15. – С. 4.

№ 73. Виставка іранської живописиці Арези Заргаріан відбулася в столичній Національній бібліотеці імені В.І. Вернадського.

Черненко С. Ластівка з Ірану // Сільський час. – 18.04.03, № 29. – С. 9.

№ 74. Виставки творів червоноградського (з Галичини) митця Ярослава Гладкого торік експонувалися в Національному музеї Тараса Шевченка та в Академії Міністерства внутрішніх справ у Києві. Цього року ці талановиті роботи представлені в Центральній науковій бібліотеці Академії наук, а в березні вони «переїхали» до Будинку вчених на вулиці Володимирській. У квітні ж – для червоноградця прочиняє двері чергова виставочна зала столиці – новий навчальний корпус Академії МВС.

Підгора В. Сімнадцять саяливих дощок // Демократична Україна. – 06.06.03, № 42. – С. 11.

№ 75. У Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського відкрилася виставка «Акварелі Ігоря Голобуцького». Естет за складом душі, Ігор Голобуцький в усьому бачить красу і відтворює її в своїх роботах. Краса української природи лине з карпатських і кримських пейзажів, річкових краєвидів Сейму і Сноу. Художник звертається і до міських пейзажів – Києва, Львова, Одеси. Привертають увагу відтворені ним церква в селі Сутківці на Поділлі і гуцульська дерев'яна церква. Представлені акварелі датуються переважно останніми роками, але є й роботи пізнішого періоду – 1960-1970 років. На виставці також експонуються історичні праці батька художника Володимира Голобуцького.

Зборовський А. Акварелі науковця–економіста // Народна армія. – 28.08.03, № 154. – С. 7.

№ 76. Голкою та нитками малює картини вишивальниця Лариса Шустерман, яка створила оригінальну техніку двосторонньої гладі. Нинішня персональна виставка, що відкрилася у Національній бібліотеці імені В.І. Вернадського, вже двадцять перша. Пані Лариса вважає, що нині їй підвладне все, тобто немає такого зображення, яке б вона не змогла відтворити за допомогою голки. Навіть узвичаєне переконання мистецтвознавців, що не можна гладдю вишивати портрети, стосовно Лариси Миколаївни не спрацьовує. Вона просто не бере його до уваги й спокійно створює саме портрети. Та такі, що наприклад, гаптоване зображення Леоніда Кучми буде виставлено у музеї, а у Національній бібліотеці – портрети Патона та Вернадського, які майстриня робитиме на замовлення.

Приступко Н. Самородок // Хрищатик. – 26.09.03, № 142. – С. 12.

ЗУСТРІЧІ, ВЕЧОРИ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ:

№ 77. Традиційні XIII Читання академіка Володимира Вернадського «Вчення В.І.Вернадського про біосферу та ноосферний прогноз її розвитку», присвячені 140-річчю від дня його народження, відбулися в Національній бібліотеці України імені

В.І. Вернадського. Провідні українські вчені говорили про інформаційну модель економіки як основу гармонійного розвитку людства; про права та обов'язки Людини, як доміантного виду біосфери; природничо-наукову теорію ноосфери; геологію у розкритті суті ноосферного процесу; біосферну модель В. Вернадського і фактори впливу геологічного середовища на біорізноманіття України та інші актуальні проблеми науки і суспільства з урахуванням конкретного досвіду, творчих ідей і в цілому вчення про ноосферу Володимира Вернадського.

Вернадський і ноосфера // Світ. – 00.03.03, № 11–12. – С. 2.

№ 78. Наприкінці весни представниці татарського, башкирського, корейського, курдського та вірменського народів зібралися в конференц-залі Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського, щоб розповісти про свої традиції та звичаї. Свято «Жінка Сходу: краса і загадковість» розпочалося з... вечорниць, на яких звучали народні пісні, що прославляли українську газдиню. Далі на сцену завітали доньки народів Сходу в національних костюмах.

Свідрик Л. Кореянки відзначаються покірністю, а башкирки – рукоділлям // Хрещатик. – 11.06.03, № 83. – С. 16.

№ 79. Завтра в Национальной библиотеке имени В.И. Вернадского презентуют книгу профессора Шендеровского «Нехай не гасне світ науки», в которую вошло 50 очерков о наиболее известных украинских ученых.

Последние новости // Сегодня. – 15. 10.03, № 233. – С. 1.

№ 80. Про долі п'ятдесятьох геніїв, котрих несправедливо «забули» на Батьківщині, йдеться у книзі фізика Василя Шендеровського «Нехай не гасне світ науки», яка нещодавно вийшла з друку за сприяння Київської міської ради. На презентацію, що відбулася у Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського, завітали науковці, громадські діячі, представники столичної влади, поети й письменники. Київська влада подбає, щоб невдовзі це видання з'явилося у бібліотеках кожного столичного вузу.

Салей К. «Нехай не гасне світ науки» // Хрещатик. – 21.10.03, № 155. – С. 5.

№ 81. В Киеве по инициативе Президента Украины Л.Кучмы открылись Дни крымскотатарской культуры. Этот яркий праздник пройдет в Национальной библиотеке имени В.И. Вернадского, в конференц-зале НАНУ, в Государственном комитете телевидения и радиовещания, в студенческих аудиториях киевских вузов и на открытых площадках города.

Зорина Е. Хайтарма на Хрещатику // Крымские известия. – 18.12.03, № 238. – С. 6.

№ 82. У Києві тривають Дні кримськотатарської культури. Урочистості почалися з концерту майстрів мистецтв і художніх колективів у Національній опері України. Продовжилися в Національній бібліотеці імені В.І. Вернадського НАНУ, Держкомітеті з телебачення і радіомовлення, студентських аудиторіях, на відкритих майданчиках і в кращих виставкових залах столиці.

Хайтарма на Хрещатику // Кримська світлиця. – 19.12.03, № 51. – С. 24.

КОНКУРСИ, ІГРИ, ВІКТОРИНИ:

№ 83. 5-ий Київський загальноміський конкурс «Квітни, мово, зірнице слова», що в річницю Всеукраїнського Референдуму на підтвердження Акту незалежності України відбувся в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського. Задля сприяння патріотичному вихованню молодого покоління, прищеплення йому поваги до державної мови, українського слова, культурних та духовних набутоків українського народу, інших в Україні суцільних громад, задля виявлення та подальшого розвитку творчих здібностей

молодих людей цей конкурс п'ять років тому започаткували ентузіасти Державної бібліотеки України для юнацтва.

Лелехівський В. «І оживе добра слава» // Культура і життя. – 31.12.03, № 44–45. – С. 5.

БІБЛІОГРАФІЯ. БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВО

ІНСТИТУТ БІОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:

№ 84. Слідом за меморіальним альманахом «Видатні діячі: Україна минулих століть» вийшов у світ двотомник «Народжені Україною». Про авторитетність меморіального альманаху говорить участь у підготовці його словника численних державних установ та громадських організацій зокрема, Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Абліцов В. Книги, покликані життям // Культура і життя. – 19.02.03, № 3–4. – С. 5.

№ 85. Слідом за меморіальним альманахом «Видатні діячі: Україна минулих століть» вийшов у світ двотомник «Народжені Україною». Про авторитетність меморіального альманаху говорить участь у підготовці його словника численних державних установ та громадських організацій зокрема, Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Абліцов В. Книги, покликані життям // Молодь України. – 20.02.03, № 22. – С. 2.

№ 86. Двотомний меморіальний альманах «Народжені Україною» вийшов 50-тисячним тиражем в серії «Золоті імена України». У цьому унікальному виданні вперше на величезному відтинку часу показано когорту світочів нації, представлено близько тисячі імен її славних синів і дочок різних національностей. Творчому колективу цього проекту довелося опрацювати сотні аркушів інформаційно-довідкових, архівних матеріалів. Це видання підготовлено колективом авторів, серед яких провідні фахівці Національної академії наук України, зокрема Інституту історії України НАНУ, Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди НАНУ, Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ, Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, центральних та обласних музеїв, вищих навчальних закладів нашої країни та ін.

Фросевич Л. Золотий слід на землі // Киевские Ведомости. – 24.02.03, № 40. – С. 10.

ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:

№ 87. На розі Володимирської вулиці в старовинному будинку № 62 в 1914-1929 роках була Публічна бібліотека. Нині тут діє філіал Центральної наукової бібліотеки імені В.І. Вернадського, першого президента Академії наук України.

Кудрявцев Л. Паньківська – Льва Толстого // Освіта України. – 07.03.03, № 18. – С. 10.

№ 88. Постановою Всеукраїнського ЦВК від 5 серпня 1929 р. собор «перелицьовано» під антирелігійний музей. Антирелігійний музей проіснував у Володимирському соборі кілька років, потім тут було книгосховище бібліотеки Академії наук. А в 1937 році в архітектурних колах обговорювався проект щодо знесення собору і будівництва на його місці чотирьохповерхової Центральної міської бібліотеки. На засіданні критичної секції Співки архітекторів більшість із присутніх висловились за знесення собору. Проте під час обговорення у міськраді думки все ж розійшлися. Тому було ухвалено підготувати додаткові матеріали для остаточного вирішення. На щастя, механізм узгоджень діяв

повільно. Питання бібліотеки якось зійшло з порядку денного, і Володимирський собор вистояв.

Кундереви́ч О. Доля Володимирського собору // Народна армія. – 20.08.03, № 149. – С. 7.

№ 89. Большевики сначала не обижали академиков. Выделили, например, удобные и красивые здания в самом центре Киева. В Левашовском пансионе на Владимирской улице и по сей день расположен президиум НАНУ. А вот в Коллегии Павла Галагана, что на улице Терещенко, где сначала устроили Национальную библиотеку, сейчас Литературный музей.

Аура інтелекта // Кієвскій телеграфЪ. – 24–30.11.03, № 43. – С. 18.

ПЕРСОНАЛІЇ, ОСОБИСТОСТІ:

№ 90. Визнавши «Людиною ХХ століття» в Україні одного з найгеніальніших науковців планети Володимира Вернадського, «націоналізованого» російськими біографами, українці офіційно повернули засновника своєї Академії наук його справжній Вітчизні. За науковий подвиг Вернадського його іменем названі: мінерал вернадит, кратер на Місяці, пік у басейні річки Підкам'яна Тунгуска, гора на Парамуширі (Курили), підлідний гірський масив завдовжки 2500 км в Антарктиді, підводний вулкан в Атлантичному океані, село Вернадівка поблизу Сімферополя та однойменна станція Казанської залізниці, рудник поблизу озера Байкал, науково-дослідні станція в Антарктиді та корабель Національної Академії наук України (далі – НАНУ), пароплав у Росії, Центральна наукова бібліотека НАНУ.

Голод І. Вернадського повернули його Вітчизні // Молода Галичина. – 11.03.03, № 28. – С. 14.

№ 91. 12 березня виповнюється 140 років від дня народження Володимира Вернадського, який відзначався широтою наукових інтересів, збагатив науку ідеями, що стали основою провідних напрямів у сучасній мінералогії, геології, гідрогеології. Крім того, учений організував Державну публічну бібліотеку в Києві, яка нині названа його ім'ям.

Лазор Є. Творець нових ідей // За вільну Україну. – 12.03.03, № 27. – С. 4.

№ 92. У середині 1918 р. при УАН було створено універсальну Національну бібліотеку України, що функціонувала під керівництвом Тимчасового комітету на чолі з В.Вернадським (тепер Центральна наукова бібліотека імені В.І.Вернадського НАН України).

Ситник К. «Я ніколи не жив самою лише наукою» // Дзеркало тижня. – 15–21.03.03, № 10. – С. 12.

№ 93. Вернадський захоплено сприйняв звістку про повну самостійність України, що її проголосила у січні 1918 року Центральна рада. Учений таємно їде до Києва. І починає працювати над створенням Української академії наук (УАН), очоливши Комісію з вищих навчальних закладів і Тимчасовий комітет із заснування бібліотеки УАН (нині – Центральна наукова бібліотека імені В.І.Вернадського Національної академії наук України).

Савків Л. «Для мене і Україна, і Київ дорогі і близькі»... // Свобода. – 15.03.03, № 26. – С. 3.

№ 94. Засновника й першого президента Української академії наук Володимира Вернадського ще за життя називали пророком атомного віку й батьком глобальної екології. Символічно, що напередодні 140-ї річниці від дня його народження нинішні члени Національної академії наук України провели ювілейну сесію Загальних зборів. На урочистості у великому конференц-залі НАНУ зібралися вітчизняна інтелектуальна еліта, голова Верховної Ради Володимир Литвин, а також парламентарії-науковці.

Приїхали й російські вчені. За ініціативи Вернадського було прийнято рішення створити Національну бібліотеку України.

Синюта О., Салей К. Провидець атомного віку // Хрещатик. – 18.03.03, № 38. – С. 4.

№ 95. 8-й день квітня 1929. Помер один із засновників Всенародної бібліотеки України при ВУАН (ЦНБ імені В.І. Вернадського), Український літературознавець та історик Гнат Житецький.

8-й день квітня // Книжник–Review. – 00.04.03, № 7. – С. 31.

№ 96. На першому загальному зібранні Академії Вернадський був обраний одностанно її президентом. Він очолив одразу дві комісії, одна з них займалась створенням наукової бібліотеки, яка і сьогодні носить ім'я Вернадського; друга комісія – навчальними закладами.

Корнєєв В. Засновник української академії // Освіта. – 02–09.04.03, № 16. – С. 14.

№ 97. Володимир Іванович Вернадський охоче взявся за створення Української академії наук і був обраний (1918 р.) її першим президентом. Під керівництвом очолюваного ним комітету була створена і працювала універсальна Національна бібліотека України (нині – Центральна наукова бібліотека імені В.І. Вернадського).

Ідеями та іменем В.Вернадського освячено. Пророк у своїй Вітчизні // Сільські вісті. – 04.04.03, № 40. – С. 3.

№ 98. 14 листопада 1918 року науковим центром нашої держави стала Українська Академія наук, що була створена за ініціативою гетьмана П.Скоропадського. Першим Президентом Академії наук був академік В.І.Вернадський. У складі НАН України об'єднано 71 науковий інститут, Головна астрономічна обсерваторія, Центральний ботанічний сад, працює Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Братчук С. Храм вищих знань // Слава і Честь. – 08.11.03, № 211. – С. 8.

№ 99. В 30-е годы директор крупнейшей библиотеки республики Никифор Миколенко «вредительски» приближал национальное возрождение Украины. О приближении кончины самого «вредителя» позаботились сотрудники ГПУ, взрастившие семь десятилетий назад мифического монстра – УВО (Украинскую военную организацию). В 1933-м, в преддверии печально известного «ответа террором на убийство тов. Кирова», главную научную библиотеку республики (ныне Национальная библиотека Украины имени В.И. Вернадского) посетила с проверкой правительственная комиссия. Такие визиты не предвещали ничего хорошего. Бдительные борцы с вредительством выявили в стенах ВБУ «целое гнездо националистических классово враждебных сил». Затаившиеся враги якобы «проводили в жизнь учреждения методы буржуазной библиотечной практики и насаждали враждебные теории в библиотековедении». В трудовом коллективе выявлено почти четыре десятка (!) «национал-фашистских вредителей» во главе с директором Миколенко и его заместителем Иваницким. В черный список попали замдиректора по научной работе Яременко, ученый секретарь Маркивский, руководители отделов Козловский и Карпинская, научные работники Копержинский, Кисиль, Коляда... Постановлением Киевского обкома КП (б)У Никифор Миколенко был снят со всех должностей и исключен из партии. Газета «Пролетарская правда» тут же разразилась статьей «Бурьян». А несколько дней спустя – 31 июля 1933 г. – от бывшего товарища отреклась и компартийная ячейка Всеукраинской академии наук. Апелляция Миколенко по поводу восстановления в партии услышана не была. Зрение орлов из ведомства Всеволода Балицкого не подвело. Экс-директора, пытавшегося перейти на нелегальное положение (проще говоря, спрятаться), чекисты выследили. Через месяц после «прополки бурьяна» на библиотечной ниве карающий меч революции прошелся по главному «вредителю». В ноябре 1937 г. особая тройка

УНКВД Ленинградской области приняла решение расстрелять 509 узников островной тюрьмы. В списке оказался и Миколенко. Всех их отправили на материк, где 8 декабря приговор привели в исполнение.

Шевченко С. Уволенный из жизни // 2000. – 28.11–04.12.03, № 48. – С. 5.

ІНФОРМАЦІЯ

БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ:

№ 100. Кабінет Міністрів України виділив Національній академії наук України 428,7 тис.грн. для проведення першочергових аварійно-відбудовних робіт у будинку Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, що на Володимирській, 62, у Києві. Міністерству фінансів уряд доручив здійснити видатки за рахунок коштів резервного фонду держбюджету. Цього року в Україні відзначають 140-річчя з дня народження видатного вченого і мислителя Володимира Вернадського.

Для відбудовних робіт у Національній бібліотеці імені В.І. Вернадського // Світ. – 00.08.03, № 29–30. – С. 3.

№ 101. Правительство выделило 429 тыс.грн. на ремонт помещения филиала Национальной библиотеки имени В.И. Вернадского по улице Владимирской в Киеве. Национальная академия наук обязана до 2004 года отчитаться перед Министерством финансов, Госкомитетом по строительству и архитектуре и Государственным казначейством об использовании этих средств. В библиотеке хранятся 14 млн. экземпляров книг и печатных СМИ. Ежегодно сюда поступают 160-180 тыс. документов.

Библиотеку отремонтируют // Киевские Ведомости. – 09.08.03, № 171. – С. 2.

№ 102. Одно из старейших книгохранилищ Украины – Национальная библиотека имени В.И. Вернадского – получило финансовую помощь на проведение первоочередных ремонтно-восстановительных работ. Кабинет министров своим постановлением выделил более 400 тысяч гривен на ремонт помещения филиала библиотеки по улице Владимирской, 62 в Киеве. Правительство также обязало Национальную академию наук до 2004 года представить отчет Министерству финансов, Государственному комитету по строительству и архитектуре и Государственному казначейству об использовании выделенных денег. Национальная библиотека имени В.И. Вернадского была создана в 1918 году. Она насчитывает около 14 млн. экземпляров книг и печатных средств массовой информации.

Правительство выделило 400 тысяч гривен на ремонт библиотеки имени В.И. Вернадского в Киеве // Факты и комментарии. – 09.08.03, № 43. – С. 4.

№ 103. Кабінет Міністрів виділив 429 тис.грн. на ремонт приміщення філії Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського на вулиці Володимирській в Києві. Це передбачено постановою Кабміну від 6 серпня.

Коротко // Поступ. – 09–10.08.03, № 138. – С. 5.

№ 104. Прем'єр-міністр України Віктор Янукович підписав постанову КМУ № 1218 «Про виділення коштів для проведення першочергових аварійно-відбудовних робіт у будинку Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського». Міністерство фінансів має негайно виділити з коштів резервного фонду Державного бюджету Національній академії наук 428,7 тис. гривень для проведення першочергових аварійно-відновлювальних робіт у будинку Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського.

Бібліотеці виділили кошти на порятунок // Київська правда. – 12.08.03, № 88. – С. 1.

№ 105. Через дворічний брак грошей на ремонт і належну систему сигналізації одна з найбільших у світі Національна бібліотека імені В.І. Вернадського в Києві виявилася не готовою до опалювального сезону. Внаслідок чого у жовтні минулого року проіржавілі труби не витримали напору, і в сховище, створене понад 80 років тому талантом видатних учених, ринули тонни гарячої води і пари. Постраждали сотні тисяч одиниць фондів відділів бібліотечних зібрань та історичних колекцій, образотворчих мистецтв, газетних фондів, репродукцій тощо.

Потоп у головній бібліотеці України // Комуніст. – 13.08.03, № 63. – С. 4.

№ 106. Кабинет Министров Украины выделил 429 тыс.грн. (почему не 430?) на ремонт помещения филиала Национальной библиотеки имени В.И. Вернадского по ул.Владимирской. Как говорится в соответствующем постановлении Кабмина, Национальная Академия наук обязана до 2004 года отчитаться перед Министерством финансов, Государственным комитетом по строительству и архитектуре и Государственным казначейством об использовании выделенных средств. Справка. «Киевлянина». Библиотека создана в 1918 г., имени В.И. Вернадского – с 1988 г. В ее фондах хранится 14 млн. экземпляров книг и печатных СМИ. Ежегодно в библиотеку поступает 160-180 тыс. документов (книг, журналов, газет и др.).

Не дадут погибнуть библиотеке // Киевлянинъ. – 14–20.08.03, № 31. – С. 2.

№ 107. Кабинет Министров выделил 0,429 млн.грн. на ремонт помещения филиала Национальной библиотеки имени В.И. Вернадского по улице Владимирской в Киеве. Об этом говорится в соответствующем постановлении от 6 августа.

Филиал библиотеки Вернадского отремонтируют // 2000. – 15–21.08.03. – С. 33.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:

№ 108. Готова ли наша столица к бомбежкам и химическим атакам? Справка «Сегодня». На Центральном железнодорожном вокзале укрытие рассчитано на персонал и пассажиров. Противогазы – только для сотрудников вокзала. Подобное в Национальной библиотеке имени В.И. Вернадского (Голосеевский проспект, 3).

Столица встретит войну сиренами // Сегодня. – 03.04.03, № 75. – С. 6.

№ 109. Один із найбільших недержавних вузів України – Міжнародний Соломонів університет – святкує цими днями перший, десятирічний, ювілей. Голова ради засновників Міжнародного Соломонового університету Р.Шапшович: – На історико-філософському факультеті працює єдиний в Україні департамент юдаїки. Спільно з Києво-Могилянською академією, Київським національним університетом ім. Т.Шевченка, Центральною науковою бібліотекою імені В.І. Вернадського, Єрусалимським університетом та низкою інших вузів плануємо створити Центр єврейської освіти.

Семиволос П. Соломонове рішення // Дзеркало тижня. – 31.05.03, № 20. – С. 14.

№ 110. Чомусь міжміські автобуси тепер паркують не на автовокзалі, а біля головного корпусу Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. Таке сусідство створює незручності, а головне – ставить під загрозу наше надбання. Тут зберігаються понад 14 мільйонів примірників різних видань: від рукописних до найсучасніших комп'ютерних версій. Крім того, через автостоянку в мікрорайоні побільшало сміття. І яке враження складається у наших відвідувачів про книгозберігальне місце, коли вони проходять «крізь автомобільний стрій» і купи непотребу? А територія автовокзалу – порожня. Там чисто і прибрано.

Захарова Н. Біля бібліотеки імені В.І. Вернадського організували автостоянку // Хрещатик. – 14.08.03, № 118. – С. 13.

№ 111. У публікації «Біля бібліотеки імені В.І. Вернадського організували автостоянку» («Хрещатик» від 14 серпня 2003 р.) наша читачка і голова профкому бібліотеки Наталя Захарова скаржилася на несанкціоновану парковку міжміських автобусів на проспекті 40-річчя Жовтня. Фахівці Головного столичного управління державної автоінспекції перевірили звернення і допомогли нормалізувати ситуацію: останні два тижні поблизу «книжкової домівки» транспорт не зупиняється, повідомив заступник начальника згаданого управління Микола Євдокимов. Співробітники Національної бібліотеки подякували інспекторам за оперативне вирішення проблеми..

Біля бібліотеки імені В.І. Вернадського автобуси більше не паркуються // Хрещатик. – 05.09.03, № 130. – С. 6.

№ 112. Компания «Коника Минолта Украина» победила в тендере, объявленном Национальной парламентской библиотекой Украины, на поставку пяти книжных сканеров Minolta PS7000. Пять уникальных устройств, позволяющих сканировать любые книжные оригиналы, не повреждая их, будут установлены в Национальной парламентской библиотеке, Национальной библиотеке имени В.И. Вернадского НАН Украины, Харьковской государственной библиотеке им. В.Г. Короленко, Одесской государственной научной библиотеке им. М. Горького и Львовской научной библиотеке им. В. Стефаника НАН Украины. Интересен тот факт, что в США в рамках проекта «Универсальная библиотека» (The Universal Library) Национальный научный фонд выделил грант на 18 сканеров Minolta PS7000 для установки в Индии и Китае. Организаторы проекта «Универсальная библиотека» решили приобрести еще 100 сканеров для дальнейшего развития проекта.

«Коника Минолта Украина» победила в тендере // ComputerWorld: Украина. – 24. 12.03, № 51–52. – С. 12.

ТЕХНІЧНИЙ СТАН БІБЛІОТЕК:

№ 113. В Национальной библиотеке имени В.И. Вернадского в Киеве потушили пожар. Руководил тушением сам министр по вопросам чрезвычайных ситуаций Г.Рева. Библиотека имени В.И. Вернадского по уникальности строения занимает пятое место в мире, – рассказал журналистам министр Г.Рева. – Тушить возгорания на таком объекте очень сложно из-за высоты, отсутствия больших окон, огромного скопления людей и по многим другим причинам. Наши подразделения, впервые работавшие в тандеме «пожарные-спасатели», продемонстрировали неплохую выучку.

Пацера Н. Спасали книги и людей // Киевские ведомости. – 05.03.03, № 98. – С. 2.

№ 114. 4 марта самая большая в Украине библиотека – Национальная библиотека имени В.И. Вернадского – стала плацдармом для крупнейших совместных учений пожарных и спасателей. Отрабатывалось тушение условного пожара. Для ликвидации «стихийного бедствия» было привлечено 14 подразделений. Невольно вспомнилось, как в конце прошлого года из прохудившейся трубы на седьмом этаже филиала библиотеки вылилось шесть тонн воды, и книжный фонд оказался под угрозой уничтожения.

Библиотеку отбили у огня // Вечерние Вести. – 06.03.03, № 35. – С. 2.

№ 115. Двадцять сім поверхів столичної бібліотеки імені В.І. Вернадського – п'ятої у світі за величиною – позавчора «навмисно» рятували від вогню: «підпалили» 11-мільйонний фонд установи з метою відпрацювання взаємодії підрозділів Державної пожежної охорони Києва та підрозділів МінНС, які злилися воєдино після недавнього указу Президента. Колишній головний пожежник і нинішній рятувальник Г.Рева попередніми

результатами удосконалення навичок начальницького складу залишився задоволений. Міністр упевнений, що навчання допомогло не тільки «бійцям» МінНС, але й самій бібліотеці: наприклад, «сховати перед її проведенням нагрівальні прилади й очистити евакуаційні виходи». В умовах, коли 100 грн. на оплату телефонних розмов для установи – великі гроші, говорити про дотримання норм пожежної безпеки дуже складно, зізнається заступник директора бібліотеки В.Чернишов. Складається враження, що бібліотеку майже два роки «як негласно зняли з державного забезпечення», говорить він.

Мельник Н. «Почистити бізнесменів дах... « За гроші // День. – 06.03.03, № 42. – С. 2.

№ 116. На 10-му поверсі Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського у книгосховищі зайнявся вогонь. За таким сценарієм учора проходили спільні навчання Київського гарнізону Державної пожежної охорони та підрозділів МінНС. Цього разу місцем тренування обрали Національну бібліотеку імені В.І. Вернадського. На думку рятувальників, це дуже складна 27-поверхова будівля, з 2-го по 26-й поверх – сховища книжок та журналів. Якщо вони займуться, то їдкий дим розповсюдиться за лічені хвилини. У самій же бібліотеці одночасно може знаходитись до 2 тис. людей.

Шикерява Т. Дресировати червоного півня. У Національній науковій бібліотеці вчилися пожежники і рятувальники // Україна молода. – 06.03.03, № 43. – С. 9.

№ 117. Навчання такого масштабу проводили вперше. Чому обрали саме 27-поверхову Національну бібліотеку імені В.І. Вернадського? Бо це складний об'єкт. За масштабами займає п'яте місце серед подібних закладів у світі. Тут зберігають близько семи мільйонів книжок, зокрема цінні історичні документи, раритетну літературу (деякі примірники коштують понад 300 тисяч доларів!). Крім того, сама споруда (тут, до слова, одночасно можуть перебувати до двох тисяч осіб) має складні лабіринти приміщення та будівельні конструкції. Тож справжню пожежу ліквідувати було б ой як нелегко. Хоча за сорок хвилин, а саме стільки потрібно було учасникам навчань, щоб «погасити полум'я» (насправді ж у приміщенні палала димова шашка), бібліотека б не згоріла, запевняли згодом пожежні.

Зельман К. «Пожежа» в бібліотеці імені В.І. Вернадського. Її гасили кийські вогнеборці разом з міністром із надзвичайних ситуацій // Хрещатик. – 06.03.03, № 33. – С. 1.

№ 118. По «легенде» недавніх учений столичних пожарных, огонь вспыхнул на 10-м этаже Национальной библиотеки имени В.И. Вернадского – пятом по своей уникальности и объемам книгохранилище в мире. Одновременно здесь может находится около 2 тысяч человек. В 27-этажном небоскребе на Голосеевском проспекте размещены два громадных читальных, конференц-зала, инженерные, бытовые помещения. Огнеборцы отрабатывали элементы тушения пожара, эвакуировали людей в условиях большой задымленности, привлечения дополнительных сил и средств.

Валил дым из небоскреба. А город подумал: ученья идут, и не ошибся // 2000: Уикенд. – 13.03.03, № 11. – С. 3.

№ 119. Обійдіть навкруги будь-яку архітектурну споруду з тих новобудов, які з'явилися в Києві в останні роки, – арку, пам'ятник, альтанку чи каплицю. Рідко на якій не побачите мідної чи бронзової дошки з іменами пожежертвувачів «на суспільне благо». Хто про таку «дошку» вчасно не подбав, може тільки нарікати сам на себе. Не подбали про такі дошки, мабуть, і бібліотека імені В.І. Вернадського, і Національний художній музей, і чимало інших об'єктів духовної культури, що потерпають від незадовільних умов існування.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЕКТИ:

№ 120. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського здійснюватиме моніторинг висвітлення ходу всенародного обговорення проекту змін до Конституції. Узагальнені пропозиції та результати опитувань передаватимуть до робочої групи Мін'юсту.

Хідекелі А. Запитай у людей // Урядовий кур'єр. – 08.04.03, № 65. – С. 4.

КАДРИ БІБЛІОТЕКИ:

№ 121. О.Страшенко, член Національної спілки письменників України: – Нова збірка поезій «Неспалима весна» (К.: Темпора. 2002) Тетяни Добко (перша збірка «Непрохане кохання. – К.: в-во ім.О. Теліги, 1999). Т.Добко – завідувачка відділом довідково-бібліографічного обслуговування Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, кандидат історичних наук. А ще й поетеса.

Страшенко О. Квіти, які пробились крізь граніти, які живуть! // Незборима нація. – 00.06.03, № 6. – С. 2.

НАУКОВІ ДОРОБКИ СПІВРОБІТНИКІВ:

№ 122. Книгу «Збройні сили України», що вийшла у світ 1969 року, миттєво розкупили. Її шукали. Продавали на «чорному ринку». За що ж Олена Апанович і написаний нею бестселер зненацька стали опальними? – Так от, історія книжки така, – продовжила пані Олена. – Хоча мене всі вітали, в ЦК партії сказали: «У нас претензій до вас немає. Але ці прокляті чотири проценти...». І саме під ці проценти, які треба скоротити, підпала і я. Після звільнення Олена Апанович майже рік була безробітною. Зрештою, їй вдалося влаштуватися у відділ рукописів ЦНБ АН України, де мала опрацювати архівні фонди і робити опис рукописних книг. – Власне, мені була дозволена тільки суто технічна робота – навіть через плече зазирали, щоб я, не дай Боже, не займалася науковою діяльністю. Відверто копірсалися в моєму столі. І взагалі я була неначе «мічений атом». Тож «не називайте її (мою бібліотеку) раєм...». Вже на початку перебудови керівництво бібліотеки заявило: «Апанович же не вміє і не хоче працювати, нехай вона іде на пенсію». Як не дивно, тоді навіть секретар парторганізації заступився за мене: «Як? Чому?». Мені, бачите, таку репутацію (по-сучасному – імідж) створили. Якось у коридорі я зустріла опальну Михайлину Коцюбинську. Ми обнялися, поцілувалися. Наступного дня одна з колег сказала мені: «Олено Михайлівно, мене попросили вас попередити – у вас же син! Як ви поведетеся?!». Отже, за мною продовжували стежити. Одного разу приїхав журналіст із діаспори, програма якого передбачала зустріч зі мною. Та зробили все, щоб вона не відбулася. Пізніше, на з'їзді українців, один із діячів діаспори, ревний дослідник козацької доби, розповів мені: «Я спеціально приїжджав в Україну, щоб побачитися з вами. Але моя мрія залишилась нездійсненою через вашу адміністрацію». Однак я все одно продовжувала наукову роботу. Вечорами, ночами. Хоча науковцям на мене було заборонено навіть посилатися у своїх працях. Мене врятував Вернадський. Бувало в архів здають ті чи інші фонди, а мені весь час давали лише «розсип»... І раптом серед цього «розсипу» до моїх рук потрапляє... щоденник Вернадського! Я вирішила: щоденник треба сховати, інакше для науки він буде втрачений назавше. Вона потайки мріяла опублікувати щоденник. Один знайомий порадив звернутися до тодішнього віце-президента Академії наук. Той одразу загорівся, зустрівшись із нею. Для Олени Апанович головне було, аби щоденник Вернадського з коментарями побачив світ. Підготувала рукопис. Одне слово – книга вийшла. Та дивне інше – ніби втрутилися вищі сили. – Коли, як я вже казала, мене вирішили звільнити з бібліотеки (формальна причина – пенсійний вік), директорів прийшов лист від того ж

таки віце-президента АН України, Апанович Олену Михайлівну залучити до роботи по темі про Вернадського. Розумієте, Вернадський, таким чином, мене врятував!

***Унгурян Т. Олена Апанович. Час український // Вечірній Київ.
– 22.08.03, № 123. – С. 8–9.***
